

Llobregós

informatiu

NÚM 5 - ABRIL - MAIG 2004

HA MORT
EN JAUME COBERÓ

Núm 5 - Abril / Maig 2004

Revista bimestral d'informació i opinió

EDITA:
Associació Patrimoni Artístic i
Cultural de Torà.
Convent de Sant Antoni
c/ Convent, s/n
25750 TORÀ

Tel. 649 352 877

Subscripcions i publicitat:
Rosa M. Santamaria 973 473 253

CONSELL DE REDACCIÓ:

Albert Brau (Torà)
Ramon Fitó (Calonge de Segarra)
Maria Garganté (Sanaüja)
Fermí Manteca (Ivorra)
Ferran Miquel (La Molsosa)
Maria Morros (Castellfollit)
Ramon Palou (Pinós)
Imma Raluy (Biosca)
Daniel Vidal (Massoteres)
Coordina: Xavier Sunyer
Relacions públiques: Antònia Balaguer

COL·LABORADORS HABITUALS

Roger Besora, Montse Graells, Noemí Mases,
Xavi Moreno, Montse Oliva, Sílvia Porta, Ramon
Santesmasses, Montse Torné

COL·LABOREN EN AQUEST NÚMERO

Josep Jounou, Miguel Martínez, Marta
Miramunt, M. Alba Puigpelat, Xavier
Santesmasses, Josep Vilaró

Disseny i maquetació: F. Manteca

Fotografia: X. Sunyer

Correcció lingüística: Marta Bagà

Subscripció anual: 10,00 Euros

A l'estranger: 12,00 Euros

Número solt: 2,00 Euros

Dipòsit legal: L -798-2003

Impressió: Impremta Barnola (Guissona)

Tiratge: 500 exemplars

Aquest número està imprès en paper
ecològic, elaborat sense clor.

www.llobregos.info

e-correu: llobregos@terra.es

Membre de l'Associació
Catalana de la Premsa
Comarcal.

és una publicació bimestral. Hi pot
participar i/o col·laborar tothom que
ho desitgi. El Consell de Redacció no subscriu
necessàriament les opinions expressades pels autors
dels articles, que en són els responsables. La Redacció
manifesta que no està obligada a acceptar totes i
cadascuna de les col·laboracions rebudes.

Portada: La primavera està present entre
nosaltres.

19

La fira de Sant Ponç de Prades de la Molsosa

23

En la mort del Jaume Coberó

Institut d'Estudis
Ilerdencs

Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya

Consell Comarcal
de la Segarra

AMB EL SUPORT DE

Ajuntaments de la zona:

Biosca - Calonge -

Castellfollit - Ivorra -

Massoteres - La Molsosa

- Pinós - Sanaüja - Torà

í n g u t

49
Els fogons del
Llobregós: conill amb
llenegues

51
Trobada esportiva
escolar

5 Editorial

6 Noticiari

12 El Llobregós

29 Agenda

30 Tradicions

32 La salut

35 Opinió

42 Música

44 El temps

45 Passatemps

46 Des del balcó

48 Llibres

49 La nostra cuina

50 Esports

Excavacions i

Despedregats

F. BALIELLAS

C/ Doctor Solé i Forn, 24
25750 TORÀ
Tel. 973 47 32 31

bar-restaurant

LA CASA DEL
PA I LA COCA

can pep

PAU VENDRELL FITÓ

ctra. d'igualada - principat d'andorra
telèfon 93 869 30 38

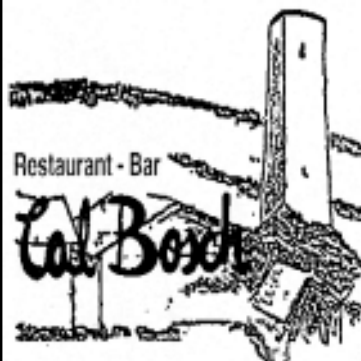
castellfolit de riubregós
(barcelona)

Enriqueta
perruqueria unisex
perfumeria
C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

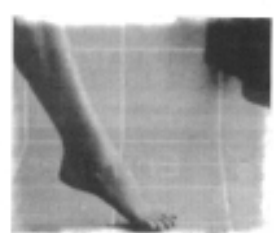

FLECA PASTISSERIA
PERETÓ
Major, 2
Tel. 973 476 018
SANAÜJA
Ctra. de Lleida, 1
Tel. 973 460 458
PONTS

Restaurant - Bar
Cal Bosch
Tel. 973 47 32 12 - 25287 Ardevol de Pins (Solsonès)
Els dilluns tanquem, excepte els festius

JOSEP ALARCON BERNAL
FONTANERIA, CALEFACCIÓ
I AIRE CONDICIONAT

EL CONFORT
La calefacció de terra amb aigua, irradia el calor d'una forma natural, de baix a dalt, raó per la qual es considera com la calefacció ideal, permetent un màxim confort i benestar.
C/ Eras, 15 - Tel. 973 47 32 67 - 25750 TORÀ

COOPERATIVA D'ARTESA
TORÀ tel. 973 473 152
Agrobotiga: vins, olis, caves ...
Adobs, fitosanitaris
Cereals
Llavors
Pinsos
Lubricants
Jardineria
Productes de neteja

QUEVIURES
Francesc Llordès i Rovira
ESTANC

Plaça Major, 8 - Tel 973 476 055
25753 - SANAÜJA (Lleida)

Restaurant **"CAN SOLÉ XIC"**
Plaça Major, 10 Reservi taula a:
25751 CLARET 973 29 60 08
Torà (Lleida) cansolexic@vlladeto.net

Editorial

Where have all the flowers gone, long time passing? En aquesta cançó *country* dels anys 70, Pete Seeger es preguntava què se n'havia fet, d'aquelles flors, en referència a un temps i a unes persones que se n'havien anat per sempre. En aquests últims temps ens ha deixat molta gent: la lírica es posava de dol l'any passat amb la mort de Miquel Martí i Pol i, més tard, la Segarra perdia un dels seus poetes, el ceriverí Ramon Turull. Des de finals d'any fins ara, Agramunt va perdre el seu historiador, Lluís Pons, Sanaüja una gran dinamitzadora cultural, la Paquita Casals, Torà també el seu historiador, el Jaume Coberó, i Guissona una poetessa, Teresa Bertran.

Tots ells discrets, se'n van anar sense fer soroll. "El seu llegat perdura" podem dir amb to solemne, però a tots els trobarem a faltar. Perquè tots coneixien la bellesa de fer les coses per amor; tots feien poesia, com el Miquel Martí i Pol. I els poetes ens fan falta per ajudar-nos a recuperar la il·lusió i l'esperança.

Més, ara que hem estat també testimonis d'un atemptat brutal, en què han mort més de dues-centes persones a Madrid. La mort, l'odi, la falsedat, la maldat... són antivalors presents en la nostra societat global. LLOBREGÓS INFORMATIU vol solidaritzar-se amb les víctimes i expressar sentiments d'esperança amb aquestes paraules de Martí i Pol:

*"Deixeu-me dir que ja és temps d'estimar,
que ja és temps de creure altre cop en els prodigis
i de pintar les cases amb colors alegres,
que el poble és com abans
i que algun dia hi haurà flors al jardí
i vent als arbres
i paraules inventades de nou
només per a nosaltres."* □

Ivorra celebra la Festa Major d'hivern

En ocasió de la festa de la Candelera, Ivorra ha celebrat la Festa Major d'hivern. Amb tal motiu el mateix dia 2 de febrer se celebrà la tradicional missa de les candeles al Santuari de Santa Maria, cantant els goigs de la Mare de Déu i del Sant Dubte. El cap de setmana següent han tingut lloc els actes festius, consistents en la divertida representació teatral «*Dos embolics i una recomanació*» a càrrec del grup de teatre de Guissona, «Els 4gats». Més de dues-centes persones hi assistiren, a l'igual que al ball de Festa Major que tingué lloc el diumenge dia 8 de febrer, amenitzat pel conjunt *Aquario*. *Fermí M.*

Reformes a l'església de Massoteres

Durant el mes de febrer s'ha fet una actuació de millora a l'interior de l'església de Sant Salvador que ha consistit a pintar les parets i substituir els antics bancs de fusta per uns de més moderns.

Per al finançament d'aquests treballs s'ha disposat de subvencions de la Diputació de Lleida, en la línia de petites ajudes, i de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (IEI) del 50% del pressupost total, d'uns 9.500 euros.

Amb aquestes millores ja s'ha fet una reforma total a l'edifici, després que l'any 1999 es van executar les obres de restauració de les façanes i el campanar. *Dani V.*

Perill a la carretera d'Ivorra

La via que uneix el poble de Sant Ramon i Torà, passant per Portell i Ivorra, s'ha convertit en una de les més perilloses de la comarca. Encara no fa sis anys que la van arreglar i ja presenta nombrosos desperfectes en l'asfalt. Aquest hivern passat han estat molts els vehicles que han patit accidents, amb una incidència estadística de dos per setmana.

És de destacar el tram que va des dels Hostalets d'Ivorra fins a Torà com un dels més perillosos. La forta baixada està sense senyalitzar i acaba en un revolt molt tancat, sense que hi hagi cap senyal de perill ni de limitació de velocitat. L'indret de la cruïlla amb el ramal d'Ivorra es troba en plena corba i, a poc que hagi plogut, els vehicles es troben donant tombos i

acaben xafats a la cuneta.

Per aquest motiu és lamentable que moltes valles protectores estiguin fetes malbé i destrossades a causa dels accidents. L'alcalde d'Ivorra, amb el suport de l'Ajuntament de Torà, ha sol·licitat l'arranjament d'aquest tram de via tan perillós. *Fermí M.*

S'està constituint l'Associació de Gent Gran Camp-real

Un grup de veïns del municipi de Massoteres està duent a terme els tràmits per a la creació de l'Associació de Gent Gran Camp-real.

A partir de les primeres reunions s'ha decidit la composició de la Junta, que estarà formada per Jaume Tolosa, com a president; Antoni Batlle, vicepresident; Miquel Marina, tresorer, i Josep Bosch, Ramon Codina, Elvira Freixes, Dolors Gabernet, Mercè Sellés i Assumpció Vives, com a vocals.

Les finalitats d'aquesta nova entitat seran defensar els interessos de la gent gran en general; fomentar la relació entre els habitants dels pobles de Massoteres, Palouet i Talteüll; organitzar activitats artístiques, culturals i lúdiques; promoure el voluntariat i les activitats esportives sense ànim de lucre; programar activitats intergeneracionals, i vetllar per la igualtat entre homes i dones.

Més endavant, l'associació, de la qual podran formar part com a socis tots els veïns del municipi majors de 50 anys, disposarà d'un espai propi al local social del poble, que s'habilitarà amb la col·laboració de l'Ajuntament. *Dani V.*

Presentació del llibre «*Psigolles*», del toranès Abdó Garganté

El dia 17 d'abril tindrà lloc l'acte de presentació d'un llibre, l'autor del qual és l'Abdó Garganté. L'obra porta per títol «*Psigolles*» i és un recull de pensaments i comentaris breus sobre els més variats temes, tant socials com psicològics i satírics. En un to moltes vegades humorístic, l'Abdó Garganté ens ofereix un pensament clar i rotund que intenta desemascarar la hipocresia social i les actituds més primàries de l'ésser humà. Completa la publicació una sèrie de fotografies de la seva col·lecció d'escultures en ferro. La presentació tindrà lloc al Convent de Sant Antoni de Torà. *Fermí M.*

Ivorra estrena una cuba contra incendis

L'Ajuntament d'Ivorra ha adquirit una nova cuba per a l'Associació local de Defensa Forestal (ADF), en substitució d'una altra de més antiga. La capacitat és de 4.000 litres d'aigua amb la seva bomba propulsora. Aquesta nova adquisició ha estat possible gràcies a l'ajuda del Consell Comarcal i a l'esforç del consistori local per tal de dotar-se de mecanismes per a lluitar contra el foc. *Fermí M.*

L'ACA dona l'esquena a l'abastament d'aigua a la Segarra: Biosca i Massoteres, afectats

L'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), que depèn de la Conselleria de Medi Ambient i Habitatge, ha

enviat una nota informativa al Consell d'Aigua de la Segarra (CAS), presidit per Josep Freixes, posant en el seu coneixement en data 25 de febrer que ha estat descartat el finançament per abastir d'aigua els nuclis disseminats del municipi de Biosca.

Des de l'Ajuntament s'havia redactat la urgència de fer arribar aigua a nou masies, caldrien 13 quilòmetres de conduccions i el cost total de l'obra era de 150.660 EUR; l'ACA havia d'aportar-ne la meitat i l'Ajuntament l'altra meitat. L'Agència Catalana de l'Aigua afirma que no és una obra associada a la connexió de Rialp, però que es podria intentar, en cap cas abans de l'any 2007, doncs considera que no és una obra prioritària.

Un altre dels projectes que no podrà tirar endavant és el ramal de la Vall del Sió que hauria

de portar aigua a Massoteres, Talteüll i Palouet. En aquest cas és ACESA qui no es farà càrrec del 50% dels 111.046 EUR.

A més d'aquestes dues obres, el finançament d'una llarga llista de projectes destinats a necessitats i millores en l'abastament d'aigua en la comarca de la Segarra, ha estat rebutjat per part de l'Agència Catalana de l'Aigua. *Imma R.*

Calonge i Castellfollit van a esquiar

El passat dia 14 de febrer, els Ajuntaments de Calonge de Segarra i Castellfollit de Riubregós, des de les seves respectives regidories d'Esports,

Més de 100 anys fent cuina casolana

Hostal Jaumet

Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel i fax 973 473 077
25750 TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

van organitzar una sortida a les pistes d'esquí de La Molina. L'excursió, destinada al jovent, estava subvencionada per la Diputació de Barcelona, Àrea d'Esports. La cinquantena de persones que van participar en aquesta esqujada van gaudir d'un dia gairebé "primaveral". *Marta Q.*

En marxa els projectes per a l'asfaltatge de camins a Biosca

En l'anterior edició ja us informàvem de les millores aprovades pel consistori d'aquesta població. Ara afegim que l'Ajuntament de Pinell del Solsonès ha decidit destinar una part del seu pressupost a asfaltar el camí que uneix Sant Climenç amb l'agregat de Lloberola (Biosca), de manera que l'asfaltat que l'Ajuntament de Biosca durà a terme a partir de la riera de Lloberola tingui continuïtat fins a aquest municipi del Solsonès. *Imma R.*

Desfilada de disfresses pels carrers de Biosca

El fred va fer que la desfilada s'ajornés per al dissabte 21 de febrer, dia que els nens i nenes de l'escola Sants Abdó i Senén passejaren disfressats junt amb les mares pels carrers de la població, on els bioscans obrien les portes al pas de l'acolorida comitiva. A la tarda, el local social acollí un concurs de disfresses que tingué una bona i lluada participació. L'APA obsequià els assistents amb un berenar. *Imma R.*

Els Geganters de Sanaüja recuperen els gegants antics

La colla de Geganters i Grallers de Sanaüja han endegat la tasca de recuperar els antics gegants de la vila, mitjançant una prospecció fotogràfica que garanteixi la màxima fidelitat als originals, desapareguts durant la Guerra Civil de 1936. El primer document escrit on hi ha constància de l'existència dels gegants de Sanaüja data de fa dos-cents anys, quan l'any 1804 l'Ajuntament s'oposava a què els gegants, que llavors estaven a càrrec de la confraria del Santíssim Sagrament o de la Minerva, participessin en les processons de Corpus.

Per Setmana Santa la colla de Geganters i Grallers, amb el suport de l'Ajuntament, tenen previst el llançament d'una campanya a nivell local per demanar la col·laboració en el treball de recerca documental – bàsicament fotogràfica – que clourà amb un acte públic on es presentarà el projecte i el resultat de la recerca fotogràfica duta a terme fins al moment.

Els antics gegants se sumarien a la parella actual de reis o prínceps, adquirits després de la Guerra Civil, i els simpàtics "Margall" i "Cugula", uns dels primers gegants de mans lliures de la comarca, construïts a finals dels anys vuitanta per artesans de la mateixa colla gegantera. *Maria G.*

Projecte de conservació de les esteles funeràries de Sanaüja

L'Ajuntament de Sanaüja ha iniciat el projecte de preservació de la col·lecció d'esteles funeràries discoïdals que actualment es troben ubicades al cementiri. Les esteles funeràries són senzills monuments funeraris que assenyalaven l'indret d'un enterrament, constituint l'antecedent de les creus i làpides actuals. A Sanaüja se'n conserven un total de 68, que constitueixen la tercera col·lecció més important de Catalunya, per darrera de les de Poblet i Preixana. Les esteles de Sanaüja estan datades entre els segles XII i XIX, i presenten una variada decoració que va des dels emblemes religiosos més habituals, com la creu, motius heràldics -llinatges com els "Espígol" o els "Oller"- fins a la representació d'emblemes relacionats amb els oficis i que ens donen compte d'un passat gremial propi de l'època baixmedieval.

La totalitat de les esteles van ser catalogades per la Fundació Jordi Cases i Llebot a l'*Inventari*

FOTO: ARXIU FUNDACIÓ JORDI CASES

del patrimoni arqueològic, arquitectònic i artístic de Sanaüja, publicat l'any 1998. El projecte per a la seva conservació passa per treure les esteles de la intempèrie per guardar-les amb finalitats expositives a l'antiga capella de Santa Magdalena, ubicada vora el cementiri. Aquest espai d'origen romànic i reconstruït al segle XVI, avui desafectat i utilitzat com a magatzem, seria també l'espai destinat a una futura Oficina d'Informació Turística. *Maria G.*

Exposició a Sanaüja sobre la perdiu roja

El passat dia 7 de març va tenir lloc la inauguració, a l'Escola Pública de Sanaüja, de l'Exposició sobre la perdiu roja organitzada per la biòloga Aurora M. de Castilla, investigadora del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), que està implementant a Sanaüja un projecte sobre la viabilitat de la repoblació de la perdiu roja (*Alectoris rufa*), així com l'estudi dels mètodes més idonis per a fer aquestes repoblacions sense deteriorar el medi ambient. A part de la seva activitat científica, un dels objectius de la Dra. M. de Castilla des que va arribar a Sanaüja ha estat intentar implicar els nens i nenes de l'escola en el coneixement del medi ambient. En el mateix acte va tenir lloc el lliurament de premis del concurs de pintura, que en les categories de mitjans 1, mitjans 2 i grans van recaure en els alumnes Jordi Nadal, Levi Vilella i Bibiana Alsedà, respectivament. *Maria G.*

Creació d'una Fundació a Sanaüja

El passat 20 de febrer es va donar a conèixer el projecte de creació d'una fundació cultural a Sanaüja, impulsada per les germanes Rosa i Cecília Huguet, de l'Associació Recreativa i Cultu-

ral de Sanaüja (ARCS). En un sopar celebrat el mateix dia, que va comptar amb la presència de l'Alcalde de Sanaüja i la vicepresidenta primera del Consell Comarcal, la Sra. Mercè Valls i Querol, es va llegir i aprovar la proposta d'estatuts de la Fundació, que tindria caràcter cultural i filantròpic, a partir de la futura construcció d'un

edifici polivalent en un terreny cedit per les dues germanes fundadores i ubicat en la nova urbanització que es construeix a Sanaüja. L'edifici i seu de la "Fundació Cultural Castell de Sanaüja" albergaria des d'una sala destinada a museu i exposicions temporals fins a una sala de lectura i altres activitats. La finalitat de la nova fundació seria la promoció de la cultura a tots els nivells -art, història, música...- i l'assistència social. *Maria G.*

Obres al cementiri de la Molsosa

Durant el mes de març es varen iniciar les obres d'ampliació del cementiri de la Molsosa amb la voluntat d'incrementar en una vintena la quantitat de nínxols existents, d'acord amb les sol·licituds efectuades per part de les famílies del poble.

Les obres, promogudes per l'Ajuntament i finançades per la Diputació de Lleida a través del Pla d'Inversions Municipals amb uns 30.000 EUR, pretenen, a més de l'ampliació, millorar tot el conjunt enllasant part del terra i aplacant pedra natural a la façana dels nínxols de nova construcció, equiparant-los així als ja existents.

El cementiri de la Molsosa va ser construït l'any 1933 i utilitzat per primera vegada el 1934. En aquell temps era rector de la parròquia de la Molsosa Mn. Josep Vilaseca i Carné que fou el gran impulsor de les obres amb entusiasme i il·lusió. Paral·lelament es va edificar l'església parroquial i la rectoria a poca distància del cementiri, seguint el projecte del reconegut arquitecte Enric Sagnier, autor també de l'església del Tibidabo. Tot el conjunt, de gran envergadura per l'època i els mitjans d'una parròquia poc nombrosa en habitants, fou possible per la col·laboració dels veïns amb aportacions econòmiques i, principalment, participant ells

mateixos en la realització de les diverses tasques que comportava l'obra. *Ferran M.*

Construcció d'una nova bàscula a Biosca

Les obres en la nova via C-451 fan que s'hagi de canviar l'emplaçament de l'actual bàscula que es traslladarà a la partida de la Colomina, en un accés de la nova carretera, just abans del raval de l'Hostal, a 150 metres d'on s'ubica ara. La nova bàscula podrà pesar fins a 60.000 quilos.

Les votacions a Biosca

Per altra part, a mitjan març ha finalitzat el procés d'expropiació dels terrenys afectats per la nova carretera. Els afectats cobriran 18.000 EUR per hectàrea, quantitat que es revaloritza un 30% en les finques que han quedat dividides.

La C-451 unirà Biosca i Guissona, distants 9 quilòmetres, i serà la continuació de la carretera que ve de Solsona, inaugurada fa dos anys. Es preveu que l'obra estigui enllestida el mes de juny. *Imma R.*

Laia Noguera al Liceu

Laia Noguera, una jove de Castellfollit alumna de l'Escola Municipal de Música de Torà, va ser seleccionada per anar a tocar al Conservatori del Liceu el primer cap de setmana de març.

A primers d'any es va signar un conveni de col·laboració entre el Conservatori Superior de Música del Liceu i l'Escola Municipal de Música de Torà. El primer resultat d'aquest conveni va ser l'audició (per entendre'ns, «l'examen») que van fer uns 25 alumnes a l'aula de música que s'ha habilitat al convent, en presència de la professora coordinadora de les escoles adherides al Conservatori del Liceu, el passat 28 de febrer. De resultes d'aquella audició, la Laia Noguera va

ser seleccionada per anar a tocar al Conservatori de la Ciutat Comtal. *Josep A. V.*

Xerrades Casal d'Avis

Durant el mes d'abril es duran a terme dues xerrades, coorganitzades pel Casal d'Avis i la Regidoria de Serveis Socials de Torà, amb els títols: «*Problemes del son. Què puc fer per a dormir millor?*» i «*Una bona relació familiar. Un repte difícil*». *Josep A. V.*

Eleccions 2004. El Llobregós més nacionalista i d'esquerres

El Llobregós també ha aportat el seu gra de sorra en allò que s'ha definit com "la rebel·lió democràtica contra la prepotència".

El comportament de l'electorat al Llobregós ha estat pràcticament un calc del global a Catalunya. D'una banda, davallada de CiU i PP, i d'altra, increment del PSC i extraordinari augment del vot d'Esquerra Republicana, partit que ha triplicat els vots respecte a les eleccions del 2000. En pobles com Castellfollit, Torà, Ivorra i Calonge el vot independentista ha

superat el 30%.

La participació ha estat d'un 79%, amb un increment del 9% respecte a l'any 2000.

El Llobregós, però, continua sent territori convergent ja que CiU es manté com la força política més votada. (Veure requadre). *Xavi S.*

RESULTATS AL LLOBREGÓS

	Any 2004		Any 2000	
	Vots	%	%	Vots
CiU	917	44%	61%	1143
ERC	580	28%	11%	198
PSC-PSOE	308	15%	9%	169
PP	180	9%	15%	270
ICV-EUiA	69	3%	2%	38
ALTRES	32	2%	2%	44

Miquel Polo deixa l'Ajuntament de Torà

El tinent alcalde i regidor d'Esports, Sanitat i Ensenyament, Miquel Polo, deixarà el seu càrrec

de regidor. Polo es va presentar com a segon en la llista dels Independents per Torà a les passades eleccions del mes de maig. La seva dimissió ve motivada per "discrepàncies" amb l'actual equip de govern.

La renúncia amb tota probabilitat serà acceptada per l'alcalde Magí Coscollola, el qual obrirà un procés d'elecció del seu substitut a l'Ajuntament. Possiblement el seu lloc l'ocupi en Jaume Garrabou, també de l'INTO. *Xavi S.*

FOTO: JOSEP M. SUNYER

L'Ajuntament de Torà reconeix un dèficit important.

Un estudi econòmic encarregat pel mateix Ajuntament a una empresa auditora externa ha posat de manifest l'existència d'un deute acumulat de 241.000 EUR (40 milions ptes) a 31 de desembre de 2002. El resultat d'aquest exercici 2002 va ésser negatiu amb unes pèrdues de 79.203 EUR.

Es desconeix el resultat de l'any 2003, el pressupost del qual es va aprovar el 3 de desembre de 2003 i ascendia a 1.111.752,11 EUR.

Segons ha manifestat el regidor de finances, Josep Anton Vilalta, a diferents mitjans de

comunicació que s'han fet ressò de la notícia, l'auditoria no ha observat cap tipus d'irregularitat en la gestió econòmica de l'anterior equip de govern de Mercè Valls. *Xavier S.*

Aigua de la Llosa del Cavall per a tots els municipis del Llobregós.

Per tat d'assegurar un subministrament d'aigua de qualitat, l'Alcalde de Torà, Magí Coscollola, sol·licitarà a l'Agència Catalana de l'Aigua una connexió a la canonada del pantà de la Llosa del Cavall. Aquesta conducció, que porta aigua a les comarques de Barcelona, passa molt a prop del Monestir de Cellers, lloc on Coscollola preveu construir un dipòsit regulador per abastir pobles de la conca del Llobregós. Aquesta podria ser una solució definitiva al dèficit d'aigua de pobles com Torà, Ivorra, Sanaüja i Biosca.

La resta de municipis de la vall, Castelfollit, Pinós, La Molsosa i Calonge actualment ja hi estan connectats. *Xavier S.*

Oposició pura i dura a l'Ajuntament de Torà

Magí Coscollola, alcalde de Torà, va haver de suspendre el ple de l'Ajuntament del passat 19 de març degut a què el grup de CiU va amenaçar d'impugnar-lo.

Nombrosos vilatans van presenciar aquest ple en el qual s'havien d'acordar decisions importants com l'aprovació del projecte de restauració de la Torre de Vallferosa i la dimissió del tinent alcalde Miquel Polo.

Un cop iniciat el ple, Mercè Valls, per sorpresa de tothom, va llegir un informe jurídic segons el qual un dels acords que s'havien de prendre podria no ajustar-se a l'ordenament jurídic. Així, Valls va demanar que es deixés sense efecte la convocatòria del Ple per evitar incórrer en nul·litat de ple dret. Acte seguit va abandonar la sala de plens juntament amb la resta de regidors de CiU.

Magí Coscollola, superat per la situació, no va tenir altre remei que suspendre el ple i a continuació va atorgar la paraula a la gent que presenciava el ple i va atendre totes les queixes i peticions que se li van fer. El grup de CiU, que havia abandonat la sala precipitadament, no va poder ser testimoni de les inquietuds dels seus vilatans.

L'anul·lació del ple un cop més posa de manifest la manca de comunicació entre l'equip de govern i l'oposició. *Xavier S.*

NATURA A LA VALL

LES PAPALLONES I EL CANVI CLIMÀTIC

- ☐ Existeix canvi climàtic?
- ☐ És l'home el responsable d'aquest canvi?
- ☐ Quins factors hi contribueixen?
- ☐ Quines conseqüències se'n deriven?

Aquestes són només algunes de les preguntes que segurament més d'un de nosaltres s'haurà plantejat últimament.

És cert que la temperatura global de la Terra ha augmentat d'una manera significativa en el darrer segle (0,8° C) i està previst que ho continuï fent durant els propers 100 anys (de 2,1 a 4,6° C). Encara no són ben conegudes les raons d'aquest increment, però cada cop sembla més evident que l'acció de l'home hi té molt a veure, principalment per la seva contribució en l'augment dels gasos d'efecte hivernacle.

Des del punt de vista ecològic, les conseqüències de l'escalfament global del planeta sobre la fauna i la flora es poden resumir en tres aspectes principals: canvis en l'abundància, canvis en la distribució geogràfica i canvis en la fenologia, és a dir, en la manera com el cicle biològic s'acomoda en el cicle anual.

Per a determinar l'existència o no de canvi climàtic, s'han dut a terme diversos treballs d'investigació amb espècies vegetals i animals. Aquest seria el cas del *Butterfly Monitoring Scheme a Catalunya* (BMSC) portat a terme pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya i que té com a objectiu l'estudi de les poblacions de papallones pel seu paper

bioindicador, ja que es presenten com un dels grups d'organismes que reflecteixen amb fidelitat les variacions que experimenten els ecosistemes terrestres.

En la Vall del Llobregós hi ha, des de ja fa uns anys, una de les quaranta estacions que for-

ma part de la xarxa BMSC i que hi participa recopilant setmanalment dades sobre la biologia, l'abundància i la fenologia de les papallones diürnes, també anomenades *ropalòcers*, en un transecte determinat entre les poblacions de Torà, Castellfollit i Ivorra, concretament en la zona "Els Enconills", que a la vegada resta dividit en

diferents seccions o hàbitats. En cada transecte també s'anoten les condicions meteorològiques (temperatura màxima i mínima, percentatge de llum i velocitat del vent (segons l'escala de Beaufort), les comunitats vegetals més representatives i qualsevol incidència antropogènica que pugui afectar la biologia de les poblacions. Al final de cada temporada es processen les dades de camp per tal d'obtenir un índex anual per a cada espècie (total i per secció).

En la Vall del Llobregós hi ha una de les estacions de seguiment, per tal d'estudiar l'evolució del canvi climàtic, a través de les papallones

Aquest estudi comença la primera setmana de març i s'acaba l'última de setembre (és a dir, inclou 30 setmanes).

Recopilant sèries de dades suficientment llargues es podrà arribar a les mateixes conclusions que estan arribant els anglesos pel que fa a la predicció en relació a la distribució geogràfica de les espècies, tal com es posa de manifest en un estudi publicat a la revista *Nature*, on es demostra que, de la mateixa manera, que han aparegut espècies de papallones ben establertes en àrees on abans les temperatures eren massa baixes per permetre l'existència viable d'una població, altres espècies més sensibles i amb baixa capacitat colonitzadora no han superat aquestes variacions i estan en vies de regressió, arribant fins i tot a la seva extinció.

Pel que fa a la predicció dels canvis en la fenologia, es fa referència sobretot a un avançament en l'època de vol de les papallones. Tots els estadis (ou, larva, crisàlide) estan estrictament relacionats amb els factors climàtics (sobretot la temperatura i pluviometria), perquè els estadis immadurs necessiten acumular un mínim d'energia tèrmica per poder passar a l'estadi madur, és a dir, al vol. Amb l'augment de la temperatura, degut al possible canvi climàtic, l'acumulació de l'energia tèrmica és més

La finalitat d'aquest estudi és el de demostrar que les papallones com a organismes bioindicadors confirmen el canvi climàtic, i s'estableixi una base de dades prou àmplia que reculli suficient informació sobre les reaccions d'aquests organismes davant les alteracions microclimàtiques dels ecosistemes, per tal de predir canvis molt importants en la distribució general de les espècies animals i vegetals.

ràpida i aquest fenomen fa que s'avanci l'època de vol. Fins i tot pot arribar a incrementar-se el nombre de generacions anuals d'una determinada espècie i això, alhora, pot repercutir en la seva abundància, que en el cas particular d'algunes papallones diürnes com la blanca de la col (*Pieris Brassicae*) o nocturnes com la processonària (*Thaumetopoea sp.*), poden ocasionar plagues agrícoles i forestals molt importants i, per tant,

s'han de tenir en compte des d'un punt de vista econòmic i social.

Marta Miramunt Vilamú, Biòloga

Per més informació, podeu consultar la següent pàgina: www.museugranollers.org

LA 23a CAMINADA POPULAR

Organitzada per l'Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà, el dia 25 d'abril tindrà lloc la Caminada Popular, que aquest any arriba a la seva vint-i-tresena edició. El recorregut serà per la ruta del Llobregós i riera de Biosca i, com cada any, hi haurà una ruta més curta per aquells que ho desitgin. La sortida serà a 2/4 de 10 del matí de la Plaça de la Font de Torà i passarà pel Pont del Diable, Solibernat, Senillosa, Mas Bon Pas, Guixera Taltaüll i Biosca, on acaba la ruta més curta. Els més valents podran continuar per La Condal, Mesquita, Cabirols, Domènec, Renyes, l'Aguda i Torà.

EL PLAER DE CAMINAR

Sovint, ens oblidem d'aquells petits plaers que tenim al nostre abast i que són cent per cent profitosos per a nosaltres. Un d'aquests plaers és caminar.

En caminar, no tan sols estem fent una activitat física important sinó que, a més, estem duent a terme una connexió amb nosaltres mateixos i amb el nostre entorn perquè som capaços, alhora, d'estar pendents del paisatge i dels nostres pensaments.

Caminar sempre resulta una aventura perquè mai, en passar pel mateix lloc, ens sentim de la mateixa manera. A més, ens ajuda a descobrir el nostre patrimoni, la nostra terra...

Sol o acompanyat, un bon passeig és la manera més econòmica de relaxar-nos, desinhibir-nos, fer una mica d'exercici i connectar amb nosaltres mateixos i amb el nostre entorn.

Escull el teu camí!

Montse Torné

El Llobregós

UN ANY MÉS, EL BRUT I LA BRUTA

El Carnaval de Torà ha viscut una altra vegada La Llordera, amb les festes del Brut i la Bruta. Un any més els gegants, les comparses, el pregó, el ruc i els trabucs i tota la gent de Torà i rodalies han sortit al carrer per gaudir d'una festa cada vegada més reeixida. És de destacar enguany la participació d'un gegant d'Ardèvol que, al costat dels gegants de Torà, ha donat un caire de col·laboració solidària entre el folklore dels nostres pobles.

PATRIMONI A LA VALL

Capella de Sant Simeó de Massoteres

Imatge que oferia la capella, a començament del s. XX. (*Història gràfica de la Segarra*)

capçalera estava constituïda per un absis semicircular, que avui és la part més conservada i destacable de l'edifici. Està decorat amb arcuacions llombardes en grups de dues i tres entre lesenes, mentre al centre del semicercle absidal hi ha una finestra d'arc de mig punt i d'esqueixada doble. Com en les construccions pròpies del segle XI, l'aparell constructiu de l'edifici està realitzat a base de filades irregulars de carreus de mida mitjana i

L'antiga església de Sant Simeó s'aixeca discreta i amagada, ben a la vora del poble de Massoteres, gairebé a tocar de la carretera de Guissona a Biosca. Avui les seves ruïnes formen part del recinte del cementiri vell, circumdat per un mur de tancament i una porta que hi donava accés. No disposem de referències documentals d'aquest temple a l'època medieval, tot i que en algun moment podia haver estat l'església del nucli primitiu de Massoteres, que estava inclòs en la demarcació del castell de Talteüll, depenent eclesiàsticament de la parròquia de Sant Pere de Talteüll des del segle XI.

Cal assenyalar que Sant Simeó, que pot referir-se a un dels apòstols de Jesucrist o a sant Simeó «l'estilita», que va passar quaranta anys damunt d'una columna, constitueix una advocació insòlita a les nostres comarques, on les esglésies dedicades a Sant Pere, Santa Maria i Sant Miquel formen la tríada d'advocacions més populars a l'època medieval a Catalunya. De l'antiga església de Sant Simeó només resta l'absis, el mur de migjorn i una part del de ponent, on s'obria la porta d'entrada. Tot i el seu estat de ruïna, hom pot deduir que el seu aspecte no diferia de les moltes esglésies romàniques construïdes a les nostres terres amb afany repoblador, tractant-se d'un petit temple d'una sola nau, cobert amb volta de canó i teulada a doble vessant. La

gran.

El fet que l'església de Sant Simeó hagi romàs inalterada pel que fa a les seves dimensions i estructura la converteix en una petita joia mil·lenària, testimoni directe de la formació de les nostres comarques a l'Edat Mitjana i, malgrat la seva trista ruïna, que en algunes parts esdevé irreversible, mereix ser dignificada. És per això que la consolidació de les seves restes i l'adecentament de l'espai circumdant, podria convertir Sant Simeó en un espai evocador i profundament simbòlic del mil·lenari de la nostra comarca.

Maria Garganté Llanes

Aspecte actual de les ruïnes

Els grafits de Castellfolit de Riubregós

En una cambra de les restes del castell de Castellfolit trobem uns interessants grafits que han estat objecte d'estudi pel Centre de Documentació d'Art Medieval de la Universitat Autònoma de Barcelona, sota la direcció d'Eduard Carbonell. La seva datació cal situar-la entre finals del S. XIII i principis del S. XIV.

Els grafits es localitzen en les parets laterals d'un recinte rectangular i són traçats sobre un arrebossat de guix, calç i sorra.

Conformen dues representacions de conjunts arquitectònics: d'una part, la imatge d'un castell integrat dins una escena bèl·lica, en la qual observem armes de l'època, com ara un fonèvol, sagetes, ballestes... figures humanes, cavalls i

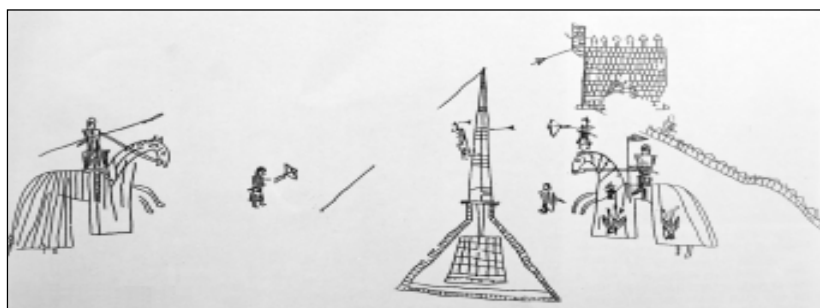

altres símbols. D'aquest conjunt, un dels elements més significatius és la figura d'uns cavallers, un dels quals porta a l'arnés del cavall el símbol dels Cardona: el card.

En l'altre grafit hi trobem representat un ampli conjunt fortificat amb una muralla flanquejada per nou torres. Al centre de la composició veiem un gran portal de mig punt que donaria accés al recinte. Les torres i murs són coronats per merlets que en la part central són del tipus "punta de sageta" i a la resta són triangulars. A la part superior de les torres hi trobem els matacans.

Hi ha diferents teories sobre la identificació d'aquestes muralles. Una d'elles fóra que representés les mateixes muralles de Castellfolit.

Maria Morros

SERVEI DE GASOIL A DOMICILI

**TALLER DE REPARACIONS
DE VEHICLES**

**TALLER AGRÍCOLA
NOGUEROLA**

Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós

Telèfon:

973 47 35 84

Hostal de Pinós

973 473 062

*Plaça del Santuari, sn
25287 Pinós*

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

AUTOCARS

Prats Serrat

Ramon Prats Serrat

TRANSPORT ESCOLAR
SERVEIS NACIONALS I INTERNACIONALS
GRUPS PARTICULARS

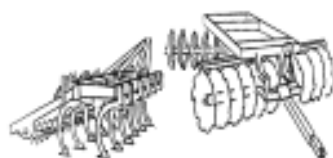
Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, S.L.

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 47 2077 - Fax 973 48 2373

Tallers Porta
MAQUINÀRIA AGRÍCOLA

Josep Porta Gené
Avda. de Solsona, 22 - Tel. (973) 47 31 00
25750 TORÀ - LLEIDA

**PLÁSTICOS
RETRÁCTILES S.L.**

Producto
CRISTEL®

Pol. Ind. L'Aguda, s/n
25750 TORÀ (Lleida - Spain)

Tel. 34 973 473 347
Fax 34 973 473 444

CONSTRUCCIONS

J. Antoni Parra

C/ Vilàs, s/n • Tel. 973 47 60 78 • SANAÜJA

Llibreria-Estanc-
Objectes de regal-Videoclub

ROVIRA

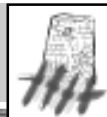
MP Rosa Masses Riu Tel. i Fax 973 473346
NIF: 78146449-Q
P/Vall, 16 25750 - Torà (Lleida)

mobles
PEREZ

IL·LUMINACIÓ - DECORACIÓ - INTERIORISME

Plaça Barcelona'92, núm.3 • C/ Isidre Vilaró, 14 - 08280 CALAF (BCN) • Tel./Fax 93 868 04 28

LA FIRA DE SANT PONÇ

A PRADES DE LA MOLSOSA

Programa

Dia 2 de maig

10 del matí: Obertura de la Fira de Sant Ponç "*Artesania i música al carrer*".

2/4 d'11: Missa de Sant Ponç.

Durant tot el dia: Exposició i mostra de productes i oficis artesans, antiguitats i actuacions musicals.

2 del migdia: Dinar amb arrossada popular.

5 de la tarda: Vetllada de cloenda amb xocolata desfeta i coca per a tothom, ambientat amb un concert a la plaça de Prades.

- La cinquena BTT - Pedalada popular de Prades es trasllada al dia 23 de maig.

- El dia 9 de maig, a les 9 del matí, "TRAM d'ENDURO" puntuable pel campionat de Catalunya

LA FIRA DE SANT PONÇ A PRADES UNA INICITIVA CONVERTIDA EN TRADICIÓ

El proper dia 2 de maig, primer diumenge de mes, Prades de la Molsosa celebra la cinquena edició de la Fira de Sant Ponç. Fa cinc anys l'Associació Cultural de Prades es va proposar dur a terme una activitat amb un contingut festiu i socialitzador i també crear un espai per conèixer la història, els costums i les arrels del nostre poble. Durant aquest temps, la Fira de Sant Ponç s'ha anat consolidant i ha esdevingut la festa gran del nostre petit poble.

Els carrerons i la plaça de Prades s'omplen de parades de firaires i d'artesans que mostren oficis relacionats amb el nom de les cases del poble: el ferrer, el fuster, el vidrier, el cisteller...

No hi falta la música i l'espectacle al carrer que acompanyen els visitants durant tot el dia en

*Al servei de la comarca
des de 1895*

Telèf. 933698019

Floristeria 933680301

ah

AGRIPLANT HUGUET

SERVEI INTEGRAL DE JARDINERIA

Tècnic especialista en jardineria

Planificació, construcció i conservació de jardins

*CENTRE DE JARDINERIA
c/ Falguera s/n, Jorba s/n
08260 CALAF*

Telèfon 699 63 35 20

c/ Ciutat de Lleida, 2 - 25230 **MOLLERUSA** (Lleida)

Tels. 973 71 12 33 - 973 60 04 78

Mòbil 610 41 12 33 - Fax 973 71 12 33

El Llobregós

els diferents racons on es pot fer volar la imaginació i la creativitat. Les exposicions fotogràfiques fan recordar temps passats i l'arrossada a l'aire lliure esdevé un lloc de xerinxola i retrobament. A la paradeta de l'Associació es pot comprar la revista «La Fornal» i les delicioses coques de Sant Ponç de Prades.

A mitja tarda la fira comença a tancar portes amb xocolata i coca per a tothom, mentre la *Illúvia*, plena de productes artesans i obsequis de tota mena, resta a la plaça esperant aquell que tindrà la sort d'emportar-se-la cap a casa.

Us esperem a la Fira de Sant Ponç de Prades de la Molsosa.

Maria Alba Puigpelat
Associació Cultural de Prades

DISTRIBUÏDOR DE:
ROCALLA, S.A.

CIMENTS - RAJOLES
CERÀMICA - GRES
ARTICLES SANEJAMENT

Avgda. de Solsona, 18
Fax - Tel. 973 47 31 25
25750 TORÀ

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ

Cpells

Avgda. de la Generalitat, 8
Tel. 973 55 02 02
25210 GUISSONA

BROKER FONTANET S.L.

CORREDORIA D'ASSEGURANCES
ASSESSORIA FISCAL, LABORAL
COMPTABLE, EMPRESARIAL
JURÍDICA I IMMOBILIÀRIA

Avgda. de la Generalitat, 3
28290 MOLLEBRUSA (Lleida)
tel. 973 712 233 • fax. 973 712 129

Canal Indústria, 7
25500 LA POBLA DE SEGUÍ
tel. 973 68 05 04 • fax 973 68 05 04

Passeig Caputxins, 1, 1r. 1a.
43500 VALLS (Tarragona)
tel. 977 61 35 00 • fax. 977 60 35 03

Furas, S.A. Cables & Cordsets

Avda. 23 de Gener, 1
Tel. 34.973.47.30.04-Fax: 34.973.47.33.49
e-mail: furas@furas.com - http://www.furas.com
25750 Torà (Lleida) - Spain

- Fred industrial i comercial
- Instal·lacions
- Manteniment i reparacions
- Instal·lacions d'aire condicionat
- Rètols lluminosos

C/ Convert, 12
25750 TORÀ

Tel. i Fax. 973 473 387

Us ofereix:

loga
Aeròbic
Manteniment
Ball de saló

Av. Solsona, 49 - 25750 TORÀ

Tel. 973 473 506
637 714 105

iberCaja €

Al seu servei

Plaça La Creu, s/N
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 32 27

Tel. 973 47 30 83 • TORÀ

TALLERS *per* Gargante

Ctra. Barcelona - Andorra, s/n
25750 TORÀ (Lleida)
Telèfon 973 47 34 21

Josep Viladrich

Pintrura i Decoració

Carrer Occident • Tel. 973 473 455 • TORÀ

Casa del Mestre
Societat 100 (Rix municipal) de Segarra
CALONGE DE SEGARRA
Tel. 93 869 82 98 Fax 93 869 12 34
e-mail: calonged@ibc.es
Tel. 619 21 29 77 Ramon
Oficina de Turisme de l'Alt Urgell
Tel. 93 869 83 46 • www.alturgell.cat

HA MORT EN JAUME COBERÓ

El dimarts, dia 17 de febrer, va morir, víctima d'una greu malaltia, als 83 anys d'edat, en Jaume Coberó, president de l'Associació del Patrimoni Cultural i Artístic de Torà i autor especilitzat en temàtiques d'història local.

Jaume Coberó ha estat un personatge insòlit. Als 65 anys, quan es jubila de treballar en una empresa local, decideix dedicar la resta de la seva vida a historiar Torà. S'instal·la als baixos de casa seva, situada a la Plaça de l'Església. En un despatx humit, amb una màquina d'escriure vella i voltat de papers, comença a recuperar el llegat de mossèn Sarri. Després, pel seu compte i gràcies al seu caràcter engrescador, aconsegueix el suport d'altres historiadors dels quals n'aprèn mètode i ciència.

Bibliografia de Jaume Coberó i Coberó (Torà, 1920-2004)

- *Historia Civil i Religiosa de la Vila de Torà* (1982)
- *Les guerres carlines a Torà i a la conca del Llobregós* (1986)
- *El santuari de Nostra Senyora de la Serra de Pinós* (1995), amb Lluís Vilà.
- *El convent de Sant Antoni de Pàdua, 300 anys d'història* (1997)
- *Història Contemporània de la Vila de Torà* (1998).
- *Inventari del Patrimoni arqueològic, arquitectònic i artístic de la Segarra. Volum II Torà.* (2000), amb altres autors.
- Nombroses col·laboracions en revistes de contingut històric, i diverses ponències en els congressos d'Història del carlisme celebrats a Solsona.

Jaume Coberó ha estat com una gota d'aigua beneïda per Torà. En ell coincidien la màxima expressió de la sobrietat (les carpetes i els arxius els feia reciclant calendaris) i la màxima expressió del coratge. Dedicà els últims 18 anys de la seva vida a engalanar de cultura la imatge del seu poble recuperant qualsevol element de la seva història.

Torà, en 1997, li va dedicar la plaça que hi ha just darrera de l'església parroquial de Sant Gil. Després, l'Associació Cultural del Brut i la Bruta també el va voler homenatjar dedicant-li el sisè gegant de mans lliures, fet a la seva imatge i semblança.

A nivell científic, el director de l'Arxiu Nacional de Catalunya, Josep M. Sans Travé, també el va reconèixer en vida qualificant-lo com "*l'historiador d'obligada referència quan es parla de Torà i del Llobregós*".

Xavier Santesmasses

(extracte suplement Urgell-Segarra, 20-02-2004)

Jaume Coberó

Jaume Coberó, el dia de la presentació a la premsa de la revista LLOBREGÓS INFORMATIU

La seva vida ha estat dedicada a la investigació històrica de la Vila de Torà

El seu despatx és testimoni de les hores i dies dedicats als més mínims detalls de la cultura local

«... Em sento molt honorat. Per mi mai ha estat un esforç ni treball escriure i donar a conèixer la història de la nostra vila, ni per vetllar per la seva cultura i patrimoni artístic. Ho he fet amb plaer i satisfacció pel molt que estimo el nostre poble, i em sentiré satisfet i ben recompensat si els toranesos i tothom han acceptat la meva dedicació amb interès i agrat... Espero i desitjo que altres toranesos siguin el meu camí per donar a conèixer sempre la nostra vila.»

(Extracte del parlament del Jaume Coberó el dia del seu homenatge, 21-09-1997).

Una de les seves activitats era participar en excavacions arqueològiques, com en aquest poblat ibèric d'Ardèvol, en 1996

La seva vellesa no li va impedir mantenir la il·lusió per tot allò que feia

Va saber conjuminar la vida familiar amb la tasca cultural a favor del poble

Jaume Coberó en 1928 a la plaça de l'Església

Jaume Coberó en 1938, amb 18 anys

En 1934, fent la primera comunió

Dades per al record

(Fotografies: Arxiu Jaume Coberó)

A Irun, en 1941

Inauguració de la Plaça Jaume Coberó, en 1997

Presentació d'un dels seus llibres en 1983

Amb el president Pujol, en 1983

SANAÜJA PERD LA PAQUITA CASALS

A finals de desembre moria la Paquita Casals, de Sanaüja. Disposada a col·laborar en tot allò referent al seu poble, la seva memòria, eloqüència i vocació lectora la feien un referent indispensable per als incipients historiadors o curiosos que volguessin saber quelcom sobre Sanaüja. Casa seva sempre era oberta per explicar les llegendes i les tradicions del poble. El seu bon caràcter i una innata habilitat pedagògica la van portar, primer, a ensenyar voluntàriament costura a les nenes de l'escola i, posteriorment, a principis dels anys noranta, va ser la impulsora de la creació de l'escola de puntaires de Sanaüja. Aquesta associació va aconseguir, gràcies a l'entusiasme inicial de la Paquita, que almenys cinquanta dones, entre nenes, joves i grans recuperessin l'art centenari de la punta al coixí. *Maria G.*

Amb el seu caràcter engrescador va iniciar moltes activitats socials

Es va convertir en una animadora social molt apreciada entre la població

SANTA ÀGATA, FESTA DE LES DONES A TORÀ

FOTO: JULIÀ ARPA

L'alcaldesa de Santa Àgata, Isabel Torres, ha deixat el llistó de la festa molt alt en aconseguir un èxit de participació i d'organització sense precedents. Ha estat un encert concentrar en un mateix dia el sopar i el ball, la prova és que hi van assistir unes set-centes persones.

La festa es va iniciar amb un sopar en el qual hi van prendre part tres-centes dones. Després del sopar hi va haver l'actuació d'un grup d'animació compost per quatre ballarins cubans, de forma que quan es va deixar entrar als homes, entrada la mitjanit, l'ambient estava

força caldejat.

FOTO: MARTA QUEROL

També va triomfar la Tribu de Santi Arissa, en la seva primera actuació a Torà.

Parlant de triomfadors no ens podem oblidar dels bombers voluntaris de Torà, els quals, reforçats amb alguns amics, van fer un *Full Monthly* antològic.

Miquel Polo va ésser escollit el noi amb més *feeling*, mentre que Trini Mases pren el relleu d'Isabel Torres com a alcaldessa de la festa pel proper any. Xavi S.

FOTO: CARMIE VILA

BLAI GABINET DE SERVEIS, S.L.

PONTS - Tel. 973-460-500

TORÀ - Tel. 973-473.155

GESTORIA

LABORAL - FISCAL

ASSEGURANCES

COMPTABILITATS

FOTOGRAFIA

pla

Reportatges de:
Noces
Bateigs
Comunions
Aniversaris

Cartes manuals i ràpides

Treballs d'aficionats

C/ Bisca, 6
Tel. (973) 47 32 30
25750 TORÀ

JAUME CULELL GRAU

PINTURA I DECORACIÓ

Tel. 973 473 573 Mòbil 658 89 16 43
TORÀ (Lleida)

Perruqueria
Ma. Elena

Perruqueria Home - Dona

C/ Orient, 6, 1er, 2a.
Telf. 973 47 32 91
TORÀ

FORMIGEST S.L.

CONSTRUCCIONS

Plaça del Vall, - 25750 TORÀ (Lleida)

QUE VIURE &
«LA FACINA»

M. ROSA TARRUELLA
C/ VALL, 4
TEL. 973 473 006
TORÀ (LLEIDA)

assessoria
COFISCO
S.L.

Plaça de la Creu, 3 - 25750 TORÀ (Lleida)

tel. / fax 973 47 33 17

e-mail: cofisco@teleline.es

VENDA DE:
OLIS, LUBRICANTS
I GRASSES

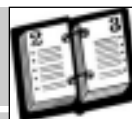
ESTACIÓ DE SERVEI

MÁS

SERVEI A DOMICILI DE GASOILS

Ctra. d'Andorra, s/n
Tel. 973 47 35 81
25750 TORÀ

Agenda

Telèfons d'interès

BIOSCA

AJUNTAMENT	973 473 241
CONSULTORI MÈDIC	973 473 528
ESCOLA	973 473 505
PARRÒQUIA	973 473 082

CALONGE

AJUNTAMENT	938 690 409
PARRÒQUIA	938 698 416

CASTELLFOLLIT

AJUNTAMENT	938 693 031
ESCOLA	938 693 011
PARRÒQUIA	973 524 039

IVORRA

AJUNTAMENT	973 524 036
CONSULTORI MÈDIC	973 524 036
PARRÒQUIA	973 524 039
ESCOLA	973 524 033

MASSOTERES

AJUNTAMENT	973 551 426
CONSULTORI MÈDIC	973 551 226
PARRÒQUIA	973 500 213
TEL.PÚBLIC	973 550 439

LA MOLSOSA

AJUNTAMENT	973 296 090
PRADES TEL.PÚBLIC	973 473 037
PARRÒQUIA	973 524 039

PINÓS-ARDEVOL

AJUNTAMENT	973 473 292
CENTRE CULTURAL	973 473 368
ESCOLA	973 473 463
PARRÒQUIA	973 473 010

SANAÜJA

AJUNTAMENT	973 476 008
CONSULTORI MÈDIC	973 476 066
ESCOLA	973 476 136
FARMÀCIA	973 476 109
GRALLERS-DIABLES	973 476 163
PARRÒQUIA	973 476 079

TORÀ

AJUNTAMENT	973 473 028
BOMBERS	973 473 380
	/973 473 496
CONSULTORI	973 473 333
ESCOLA	973 473 204
FARMÀCIA	973 473 220
PARRÒQUIA	973 473 082

MARÇ

Dia 27.- Futbol Sala: **Torà – Massoteres** (18 h)
Dia 27.- Bitlles. **Torà – Golmés** (15.30 h)
Dia 28.- Escacs. **Torà – Lleida B** (9 h)
Dia 28.- Futbol 3ª Regional. **Torà – La Fuliola** (16.30 h)

ABRIL:

Dia 3.- Futbol Sala. **Massoteres** - Bellpuig (16.30 h)
Dies 3 i 4. **Ivorra - Torà**. Campionat d'Espanya. III Rallye Catalunya T.T.
Dia 3.- Futbol 7. **Torà – At. Segre** (11.30 h)
Dia 4.- «*Berenar solidari al Convent*», organitzat per Mans Unides de **Torà**. (17 h)
Dia 4.- Futbol 3ª Regional. **Torà – Golmés** (16.30 h)
Dia 9.- Futbol 3ª Regional. **Torà – Poal** (16.30 h)
Dia 10.- Rock a **Torà**. Sala Toranesa: "SANPEDRO". 1 h nit
Dia 11.- 2ª Trobada d'intèrprets musicals a **Sanaüja**, a les 5 de la tarda.
Dia 11.- Cantada de Caramelles a **Castellfollit de Riubregós**
Dia 12. **Torà**. Aplec a l'Aguda
Dia 12.- Aplec a Sta. Maria del Solà de **Lloberola**
Dia 12.- Missa a Sant Pelegrí de **Biosca**
Dia 12.- Festa del Panellet a **Calonge de Segarra**
Dia 17.- Futbol Sala: **Torà – Club Noctàmbul** (18 h)
Dia 17.- Presentació a **Torà** del llibre «*Psigolles*» de l'Abdó Ganganté
Dia 18.- Festa a Pasqüetes al Santuari del Sant Dubte d'**Ivorra**. A les 12 missa i dinar de germanor
Dia 18.- Futbol 3ª Regional. **Torà – Sant Ramon** (16.30 h)
Dia 24.- Futbol Sala. **Massoteres** - Agramunt (16.30 h)
Dia 24.- Futbol Sala: **Torà – Amorós** (18 h)
Dia 24.- Futbol 7. **Torà – AEM** (11.30 h)
Dia 25.- **Torà**. Caminada Popular (9.30 h)
Dia 25.- Futbol 3ª Regional. **Torà – Fondarella** (16.45 h)

MAIG:

Dia 1.- Futbol Sala. **Massoteres** - Guimerà (16.30 h)
Dia 2.- Festa del Roser a **Torà**. Missa i dansa dels Priors i Prioires. (12 h)
Dia 2.- Fira de Sant Ponç a **Prades** de la Molsosa
Dia 2.- Futbol 3ª Regional. **Torà – Bellvis** (16.45 h)
Dia 8.- Futbol Sala: **Torà – Arbeca** (18 h)
Dia 9.- Tram d'enduro a **Prades**, puntuable pel campionat de Catalunya. (9 h)
Dia 15.- Festa de Sant Isidre a **Ivorra**. Missa, benedicció de tractors i dinar de germanor. (12 h)
Dia 15.- Rock a **Torà**. Sala Toranesa: "DANIEL HIGIÉNICO". 1 h nit
Dia 22.- Festa de Santa Rita a **Sanaüja**
Dia 23.- Cinquena BTT-pedalada popular de Prades.
Dia 29.- Futbol Sala. **Massoteres** - Pub Noctàmbul (16.30 h)
Dia 29.- Futbol Sala: **Torà – Agramunt** (18 h)

Llobregós
informatiu

www.llobregos.info
e-mail: llobregos@terra.es

LA MATANÇA DEL PORC A MASSOTERES

FOTO: JOSEP M. UBACH

FOTO: JDANI VIDAL

Massoteres ha celebrat un any més la festa de Carnestoltes d'una manera ben particular, amb la matança d'un porc, l'elaboració del *mandongo* de manera artesanal i el posterior dinar de germanor, que va aplegar una setantena de veïns al local social del poble.

Malgrat el mal temps, que va obligar a canviar el lloc on les altres edicions es feia el mandongo, tots els assistents van col·laborar activament per poder gaudir al migdia de l'àpat a base de botifarra, mongetes i coliflor habitual en aquestes celebracions.

Aquesta peculiar festa del diumenge de Carnaval, que enguany va arribar a la seva 12a edició, ha esdevingut un costum al poble i motiu de trobada entre veïns. *Dani V.*

FOTO: JDANI VIDAL

FOTO: JDANI VIDAL

CALÇOTADA A ARDÈVOL

FOTO: JULIÀ ARPA

Els entesos amb el bon menjar i el bon beure diuen que una bona calçotada no la fa la qualitat dels calçots, que també hi compta, sinó a més tot allò que l'acompanya: un bon vi, unes bones costelles de xai i sobretot una bona companyia i les ganes de passar-s'ho bé. Doncs aquesta va ser la finalitat de la calçotada que com cada any es va fer en aquestes dates. El dia 29 de febrer es van trobar al local social d'Ardèvol 240 persones del poble i rodalies, disposats a fer una calçotada, molt pròpia de l'època.

La festa l'organitza com cada any el Centre Cultural. Dit d'una altra manera, tot el poble.

Es van coure cinc mil calçots. La feina ja va començar el dia abans a

preparar les taules, el foc i la carn. Les festes que es fan amb ganes sempre surten bé; i el nostre poble és especial per fer venir gent d'arreu. Prova d'això és el pessebre vivent, les caramelles o la festa de les noies.

Ens sap greu haver de limitar les places. Una setmana abans ja n'estaven totes reservades. La calçotada es va acabar amb una mica de neguit per alguns vinguts de lluny, ja que una tempesta de neu va deixar el paisatge blanc en poca estona.

Com que els organitzadors no van poder disfrutar de la festa, perquè prou feina van tenir, el dissabte següent es va repetir la calçotada exclusivament pels col·laboradors. *Ramon P.*

FOTO: JULIÀ ARPA

Fàbrica de làmpades - Torà
Tel. 973 468 100

Làmpades de
tots els estils
a preus
excepcionals

Horaris: matí de 2/4 de 9 a 2/4 de 2
tarda de 3 a 3/4 de 7
dissabte de 10 a 1

L'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA (i 5) SANAÜJA I RODALIES

L'assistència sanitària a Sanaüja i les seves rodalies, que comprèn els municipis i agregats de Vilanova de l'Aguda, Ribelles, l'Alsina i Vilalta, corre a càrrec del Dr. Mohamed Ali Chaer Hodroj, titular i resident a Ponts, i de l'ATS Clementina González Rosua, també resident a la mateixa plaça.

Malgrat que el titular no viu a Sanaüja sí que hi està present tots els dies de la setmana, de dilluns a divendres i de 9 a dues de la tarda, al consultori municipal que està instal·lat als baixos de l'edifici de l'Ajuntament, on hi ha també l'oficina de farmàcia que roman oberta tots els dies de la setmana.

Quan es presenta algun cas urgent i el metge és fora, esdevé necessari telefonar a una unitat sanitària amb seu a Balaguer des d'on es trameta l'ordre al facultatiu per a què atengui l'emergència. Val a dir que encara que això pot semblar un contrasentit, el resultat és satisfactori, ja que al moment s'atén el malalt que ho ha demanat. Quan la urgència requereix una atenció més especialitzada s'envia el malalt a Balaguer o a Lleida, si bé no existeixen dificultats perquè hom pugui anar a Manresa o bé a Igualada. En qualsevol cas l'índex de satisfacció en aquest terreny és amb bona nota. I de manera especial envers els titulars esmentats, segons hem pogut copsar de l'opinió de persones consultades.

Pel que fa al servei d'ambulàncies, per més que Sanaüja és de la comarca de la Segarra, poden presentar-se tant de Guissona com de Ponts (la Noguera) i també de Tàrraga (l'Urgell), ja que els partits mèdics estan organitzats de manera independent en relació a la divisió administrativa de les comarques...

Segons hem pogut saber és intenció de l'Ajuntament de Sanaüja fer uns consultoris nous perquè els existents han esdevingut insuficients i no es pot atendre el personal com es mereix. En aquest sentit l'Ajuntament està fent gestions per fer-ne un de nou, més espaiós, en un lloc adient i així disposar d'una millor assistència sanitària.

I una nota final: a Sanaüja des de fa uns anys ja no existeix l'antic sistema de les iguals. O sigui, que els malalts potencials han deixat de ser abonats. «Amb la targeta sanitària ja és suficient», va dir un metge que va tenir la titularitat una temporada al poble. Des d'aquell moment va quedar desterrada aquesta pràctica que encara persisteix a la majoria de pobles de les nostres contrades. **Albert Brau**

COLESTEROL: QUÈ ENS CAL SABER?

El Colesterol és una substància de tipus gras que ens és vital per al normal funcionament del nostre organisme. Aquesta substància circula pel torrent sanguini, per arribar a tots els teixits que ho necessiten. Malgrat que part del colesterol prové dels aliments que ingerim (llet, formatge, mantega...) l'organisme fabrica una part del propi colesterol.

En el cas de produir-se'n un excés, el colesterol sobrant es queda dins el torrent sanguini, on pot causar problemes en instal·lar-se a la paret de les artèries, augmentant de manera important el risc de patir malalties del cor (infart) i al cervell (embòlies), com a conseqüències més importants, encara que també pot afectar els vasos del ronyó i les cames.

El colesterol té una sèrie de fraccions que és necessari conèixer. La nomenada fracció LDL, de baixa densitat, o colesterol dolent, ja que és el que pot causar plaques a les parets de les artèries. I la coneguda fracció HDL d'alta densitat, o colesterol bo, o colesterol protector dels episodis d'infart del cor.

És molt important tenir en compte que el tabac, la pressió arterial, l'obesitat i la diabetis són factors que potencien la capacitat lesiva del colesterol. Un de cada cinc catalans presenta un nivell molt alt de colesterol a la sang.

Una alimentació equilibrada és el primer pas per a la prevenció i tractament de les malalties cardiovasculars amb relació al colesterol. A les línies que segueixen donem uns consells a tenir en compte i que ens poden ser de molta utilitat:

1.- S'ha de reduir el consum del rovell de l'ou pel seu alt contingut de colesterol.

2.- Compte amb els greixos de les carns i derivats (embotits, patés...).

3.- Ull amb la pastisseria en general i el menjar precuinat.

4.- Evitar els greixos animals per cuinar (mantega, llard).

5.- És recomanable:

-Augmentar el consum de fibra alimentària amb amanides, verdures i fruita fresca.

-Prendre llet i derivats lactis, descremats o semidescremats.

- Fer servir oli d'oliva per cuinar i amanir.

- Moderació en el consum de begudes alcohòliques, cafè o te.

Dr. Miguel Martínez Vicente
Cap local de Sanitat. TORÀ

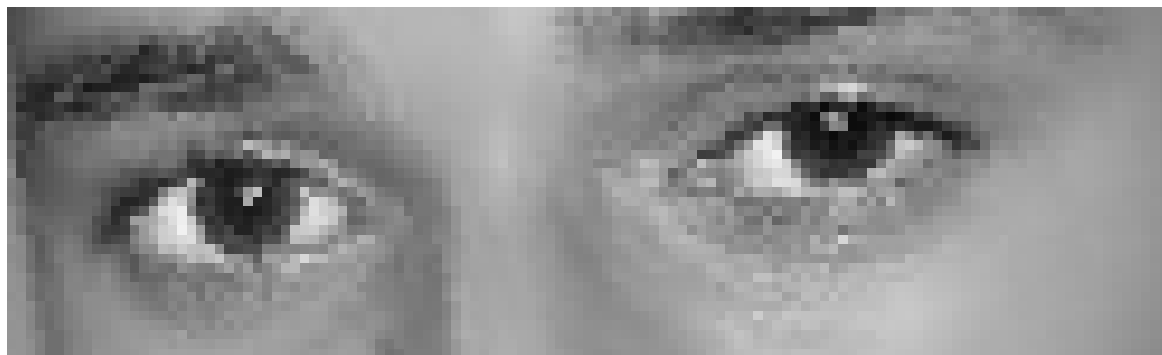
SALUT MENTAL

Segons l'OMS (Organització Mundial de la Salut), la salut és "*l'estat de complert benestar físic, mental i social, i no tan sols l'absència d'afeccions o malalties*".

Com es reflecteix en aquesta declaració, la nostra vida està recolzada en tres pilars que

que en aquest terreny la malaltia esdevé conflicte en el camp social per diverses causes: incapacitats laborals llargues, conductes antisocials, problemes farmacològics, marginació, etc...

Així doncs, podem adonar-nos que la

sostenen la *teulada* (cos, ment i relacions socials). En el cas de la **malaltia mental** el pilar del mig és el que estaria afectat. Aquesta afectació, donaria com a resultat l'esfondrament central de la casa, podríem dir que això representaria l'estat d'ànim, les idees, la memòria i l'equilibri. Aquestes parts esdevenen l'eix central de la persona i si aquesta es veu alterada, com és en el cas de les malalties mentals, les altres dues parts de l'estructura de la persona estaran en risc immediat d'estar també afectades, és a dir, a la *intempèrie*, la qual cosa voldrà dir que la persona amb malaltia mental és susceptible de patir d'altres afectacions físiques i també socials, ja

prevenció en la salut passa prioritàriament per la prevenció en la salut mental ja que és l'eix vertebral de la salut en general. En ella sostenim el benestar físic, i amb ella aconseguim la intercomunicació social del treball, el lleure i la cultura. Des de la prevenció en el treball, els valors humans i les relacions socials, en la recerca d'un equilibri de la persona que la faci conscient que la tolerància és la relació justa que hi ha d'haver entre ella mateixa i els altres.

Josep Vilaró

Monitor Centre de Dia
de Salut Mental de Tàrraga

**CONSTRUCCIONS
BISCARAN S.L.L.**

Restauració cases de pagès
Treballs en pedra i obra
Noves construccions
Reparacions - rehabilitacions

**Delta Residencial, 8
SOLSONA**

**Tf. 627443032
627443023**

**FUSTERIA
BACARDIT
DE CALAF, S.L.**

DECORACIÓ - CUINES - PERSIANES -
PARQUET - TREBALLS AMB LA FUSTA

Prior Farràs, 4 08280 CALAF
Tel i Fax 93 869 84 63

EXCAVACIONS GERMANS

CASES S.L.

Ramon Cases Jounou

Avgda. Solsona, 8 Altell, 5
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 473 616

Mòb. 629 285 518

C/ Escots, 30
25753 SANAÜJA (Lleida)
Tel. Fax 973 476 041

Serveis Forestals

Netejes

Aprofitaments

Venda de Llenyes i Fustes
Tancats de Bestiar i Parcel·lació

Tel. 607 91 89 76

973 29 61 21

973 48 38 36

TRANSPORTS I CEREALS
COMERCIAL ARDEVOLANA, S.L.

Casa Freixes
25287 Ardèvol de Pinós (Lleida)

Tel.: 973 47 35 34

Fax: 973 47 30 14

Mòbil: 687 50 37 30

Perruqueria
Carmen's
HOME I DONA

Depilacions, solarium...

Plaça del Vall, 8
Tel. 973 473 106
TORÀ (Lleida)

RESTAURANT SNACK - BAR

la torre

Pa i Coca - La Casa dels embotits

Menjar a la carta i pagar al menú

Passeig Guanyabens
08281 CASTELLPOLLIT DE RIUBREGÓS (CN) - Telèfon 93 859 30 17

Construccions
Sant Gil, S.Coop.C.Ltda.

Av. Solsona, 8, ents 6 - Telèfon 973 473 547 - 25750 TORÀ (Lleida)

Telèfon 973 47 35 38

PLAÇA DEL VALL, 24 TORÀ (LA SEGARRA)

mail: gotic@cag.es

La meva padrina

La meva padrina té vuitanta-un anys i es diu Assumpció. No penseu que és la típica padrineta vestida de negre i amb un mocador al cap, no. Ella és moderna, fa només un any que es va comprar els primers pantalons que ha tingut a la seva vida!

No va tenir fills, seus vull dir, però m'ha tingut a mi. Ella em va criar quan els meus pares no es podien fer càrrec de mi perquè treballaven. Podria dir que tinc dues mares, una més jove que encara pensa que sóc una nena i una de més gran que em renya quan surto i arribo tard a casa.

Crec que és un luxe, un privilegi, haver tingut aquesta dona al meu costat. Sovint recordo quan era petita i em llevava i ella era a la cuina fent torrades per esmorzar. L'olor del pa torrat és l'olor

de la meva padrina.

Sé que els anys passen i que ella es fa gran, i jo també, però malgrat que el temps passi i que ella algun dia marxi per sempre, la seva presència estarà el meu costat tota la vida. Com quan era una criatura i em portava a dormir i jo plorava desesperada perquè no volia que marxés, com quan em cuidava quan estava malalta, com quan em va ajudar a posar-me el vestit de núvia.

M'ha educat d'una forma recta i sencera i aquestes són les bases del que ara penso.

La meva padrina és una de les persones més importants de la meva vida i aquest és l'homenatge que li vull fer, a canvi de tot el que m'ha donat, sense esperar res.

Gràcies padrina.

Sílvia Peribáñez Cerveró

Tots els camins condueixen a Roma?

Un matí qualsevol vaig agafar la bici per tal de fer una mica d'esport: sobre un plànol fotocopiats de procedència clandestina, el recorregut a seguir estava molt clar, sobre el terreny no tant. I és que els camins, quan no te'ls coneixes, poden semblar tots ben iguals. El primer camí que havia d'agafar cap a la dreta va resultar donar cap a un tros després de 2,3 km de pujada; el corriol que m'havia de conduir a una font encara el busco ara i quan, de casualitat, per una trialera, vaig arribar al fons d'una vall, em vaig adonar que l'única sortida viable era la de girar cua carregant la bici a l'esquena...

De relats com aquests us en podria explicar uns quants, però de ben segur que els meus no són els únics. Ja sigui amb bici, a peu, amb moto

o amb cotxe, la manca d'indicacions poden conduir a tot tipus de situacions. És per això que m'agradaria fer una crida a tots els ajuntaments de la conca del Llobregós i animar-los a senyalitzar els camins: indicar les masies com ja es fa a la zona de Biosca o Ardèvol, marcar rutes com la que porta a la Torre de Vallferosa o com aquelles pintades en blau i groc (s'han de conservar), proporcionar distàncies aproximades i fer públics tots els itineraris possibles. Crec que iniciatives com aquestes poden ajudar a potenciar el coneixement del territori i la pràctica d'activitats en contacte amb la natura. Per això, pels beneficis que pot comportar una actuació en aquest sentit, crec que està sobradament justificat el baix cost que pugui tenir.

Un ciclista

Telf. i Fax 973 473103 TORÀ
assegrau@agentes.winterthur.es
agentes.winterthur.es/d.grau

CEREALS / LLAVORS TORRA, S.L.

C/ Palauet, s/n
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 433 - 973 473 372
Fax. 973 473 512

Gràcies, Jaume!

L'Associació del Patrimoni Artístic i Cultural ha quedat orfe. El nostre company i mestre ens ha dit adéu. El llegat que ens deixa només amb el temps en serem capaços de valorar-lo justament.

Però ara volem agrair-te part del que ens has donat:

Agrair-te l'exemple de la teva il·lusió i esforç

per aprendre i la teva il·lusió generosa per ensenyar i, també,

Agrair-te el fer-nos descobrir significats diferents a tot allò que ens envolta.

Amb tu, d'una pedra, d'una llinda d'una porta, d'una finestra, d'una paret, d'una façana, d'un camí... en sorgia una història. Una part de la nostra història personal i col·lectiva.

Moltes gràcies Jaume; moltes gràcies, també, Palmira.

Joan Sunyer i Soler

Què ens ha deixat el Jaume?

El Jaume no ha estat només l'historiador i cronista de Torà. Fóra un error recordar-lo exclusivament per la seva aportació a la història de la Vila, i oblidar la seva contribució a la vida social, la cultura i el folklore popular.

És cert que per les generacions futures el seu record quedarà perpetuat mitjançant els seus llibres i articles, on preval la seva condició de cronista de la història local.

Al meu entendre, però, la seva gran aportació a la comunitat ha estat la fundació l'any 1979 de l'Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà (APACT), entitat de la qual ha estat el President fins la seva mort.

L'APACT ha estat no només el mitjà que va utilitzar per publicar i donar a conèixer la seva obra escrita, sinó també per recuperar de l'oblit fets, anècdotes, curiositats locals, que han permès consolidar festes i tradicions del costumari popular toranès. Festes que avui tots gaudim.

Pot estar orgullós d'aquesta llavor que ens

deixa, l'APACT, que avui dia s'ha convertit en un referent cultural de Torà i tota la vall del Llobregós. També pot estar orgullós el Jaume del poble de Torà, que tant ha estimat.

Si alguna cosa hem après del Jaume és a estimar i respectar els nostres orígens, la nostra vila, a ésser solidaris amb la nostra gent. La seva trajectòria d'estimació ens ha de servir d'exemple per a continuar aprofundint en la identitat i construcció del nostre poble. Un poble que en vida li va retre un emotiu i merescut homenatge, dedicant-li una plaça amb el seu nom.

Per sempre més la quitxalla ballarà i es divertirà amb el "*Sargentet*". Amb la creació d'aquest gegantó l'Associació del Brut i la Bruta ha perpetuat el record de la seva imatge, premiant d'aquesta forma la seva aportació al folklore local.

Segur que tots estem d'acord en que ha estat una gran satisfacció haver tingut un toranès com el Jaume, i estimar-lo com l'hem estimat.

Xavi Sunyer i Blanc

roba de casa

modes

a l b e r t

Rita Brau i Rius

Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

CAIXA CATALUNYA

Passeig Dr. Esteve, s/n
25750 Torà
Telèfon 973 47 3026
e-mail: director-oficina.0034@caixacatalunya.es

Carta oberta al Jaume Coberó

Jaume, de veritat que trobo a faltar aquelles estones que passàvem... Ara m'omplen de tristesa.

Ens has deixat orfes d'amabilitat, simpatia i sobretot sabiduria. Per què has marxat tan aviat? Has deixat un buit molt gran. Et recordo ara quan vaig al teu hort i sembla que hagis d'estar allà. I m'ensenyaves a plantar qualsevol cosa, tot i que jo mai havia agafat una aixada.

Et recordo quan anava a veure't a casa teva.

Sempre tenies resposta per tot el que et preguntava, mai pressa. Ara estic orgullós de saber moltes coses que mai se m'oblidaran. Era molt gran el carinyo i amor que tenies per la teva dona Palmira, com si tinguéssiu 15 anys, per exemple, aquella poesia que li vas dedicar als 50 anys de casats. Entre tots l'hem d'ajudar a superar aquests moments.

Des del cel, que és el lloc que et pertany, si us plau resa per tots nosaltres.

Josep Peribáñez i Gil

Adéu, Jaume

Vam acompanyar el Jaume per molts racons del terme i del poble de Torà. Ens descobria tombes excavades a la roca i restes d'antics poblats ibèrics; fòssils, bocins d'atuals ceràmics, eines de ferro... A casa seva, que sempre ens obria amb generositat, vam adonar-nos que la memòria col·lectiva del poble es trobava allí, ben classificada.

Col·laborava en tota mena d'actes culturals, acompanyava visitants i estudiosos que volien conèixer la Torre de Vallferosa o el monestir de

Cellers amb voluntat de difondre la nostra història.

Ens deixa un llegat molt valuós que els toranesos han tingut l'oportunitat de valorar a través dels seus llibres. Tant de bo els joves o no tan joves interessats per la història comuna poguessin fer-ne ús per a aprofundir amb els seus treballs en la història de Torà de qualsevol època. I, d'aquesta manera, continuar l'obra de tants anys de dedicació desinteressada d'un home honest i treballador.

Adéu, Jaume!

Teresa Grau

La golfa

Amb els anys, qui més qui menys hem tingut una dèria: col·leccionar. Segells, monedes, sobres de sucres dels bars, xapes de begudes, cromos, capses de llumins, fascicles setmanals, etc. etc.

La meva dèria varen ser els llibres d'història de la comarca. Recordo que era un badoc a l'aparador de les llibreries. D'aquí em va venir la coneixença del Jaume Coberó.

Les excavacions que varen fer anys enrere l'arqueòleg Josep Castany i Lluçà i l'antropòleg Lluís Guerrero Sala, se les coneixia totes; i jo continuava essent un badoc escoltant les seves conclusions.

Treballant a la construcció, una vegada vàrem

apujar les golfes d'una casa, on l'hereu es volia casar. Era una sana costum de viure tres generacions a la mateixa casa.

L'escampada de papers vells, quan vàrem fer neteja, abans de cremar, va ser gran.

Vaig demanar de quedar-me'ls. I com que n'era un profà els vaig donar al Jaume. Hi havia rebuts de contribució d'un antic general carlí que havíem tingut al poble. Ell els va incloure en el llibre: "*Les guerres carlines a Torà i la Conca del Llobregós*".

Ell sí que en va gaudir. Uns papers que no valien res, que haurien anat a la foguera!

Ell en va fer un llibre. Ara mai més se les emportarà el vent.

Gràcies Jaume!

Ramon d'Ardèvol

El jovent, agraït

Els joves de Torà volem agrair al Jaume Coberó i Coberó la disposició i dedicació que ens ha demostrat, durant molts anys, als qui, quan

havíem d'obtenir informació, recorríem a "Cal Sargento".

El Jaume a tota hora tenia les portes obertes de casa seva als estudiants i curiosos que cercàvem informació sobre el poble i el seu

ROS
autoescola

tel. 973 551 011
973 460 164
973 462 028

FUNERÀRIA DE TORÀ
i COMARCA

J. TORNÉ

SERVEIS PER A PARTICULARS
I PER TOTES LES COMPANYIES
D'ASSEGURANCES (OCASO,
SANTA LUCÍA, FINISTERRE,
ETC)

REPRESENTANT:
Jaume Tarruella i Solé
Plaça de la Font, 10 - TORÀ
Telf. 973473423

SERVEI PERMANENT 24 HORES

973390862

PEIX FRESC / CONGELAT

PLAÇA DEL VALL, 10
25750 TORÀ LLEIDA
TEL. 473481

VILAMAR, S.C.P. - NIF: G-25362427

RACÓ DEL VALL

Cafè, Bar i Restaurant

NIF: 08685738-H

Plaça del Vall, 33 - 25750 TORÀ
Tel. 635 024 337

Si passeu pel Racó del Vall,
hi trobareu una variada carta d'entrepans,
calents i freds, tapes variades, plats
combinats, penades de peix, assortits ibèrics...
Tot a uns preus, una qualitat i un servei
que no trobareu en tota la comarca.
Gràcies per la vostra confiança

**TALLER
MECÀNIC**

R. R.

REPARACIÓ I VENDA DE

• COTXES • MOTOS • BICICLETES
• MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19

☎ (973) 47 33 27

25750 TORÀ (Lleida)

FUSTA, ALUMINI I P. V. C.

Badia

Avgda. Solsona, 17

Tel. 973473181

25750 - TORÀ

Carmina's Presents

Plaça del Pati, n° 15 - Torà
tel. 973473543

PINTURA
I DECORACIÓ
TÀSIES

PINTURA INTERIOR I EXTERIOR, COL·LOCACIÓ DE PARQUET,
FRISO, PAPER, PANELS DE FUSTA.
RESTAURACIÓ DE MOBLES, PORTES, PERSIANES, LÀMPADES.

c/ Sant Jaume, n° 2 TORÀ Tel. 973473303

entorn.

Sempre hem respectat i admirat profundament la dedicació del nostre historiador i cronista que, d'una forma desinteressada, ens ha atès per oferir-nos una engruna de la seva gran saviesa.

Amb aquestes línies, volem retre un homenatge a una persona venerable que ens ha acollit amable i pacientment i que ens ha sorprès pel seu rigor i coneixement.

Gràcies, Jaume...

El jovent de Torà.

COMPRIMITS DE SALUT

Caminar és beneficiós per a la salut

Tots els experts coincideixen en l'efecte beneficiós que representa l'exercici físic per a la salut. Practicar qualsevol esport és vàlid, ja sigui natació, futbol, bàsquet, tennis, ciclisme... entre altres; però n'hi ha un que no requereix ni entrenament previ, ni assistir a cap instal·lació esportiva i que, a més, és barat. Ens referim a CAMINAR.

D'entrada, qualsevol persona, tingui l'edat que tingui, pot practicar aquest exercici físic sempre i quan el seu metge no li desaconselli. Si el que busquem és un benefici per a la nostra salut, s'ha de caminar a un bon ritme, per entendre'ns no és com si anéssim a mirar "aparadors de botigues" per anar a comprar. Perquè aquest benefici sigui real s'hauria de caminar cada dia durant una mitja hora com a mínim. I molta gent dirà: *amb la vida que portem és impossible trobar mitja hora per caminar*. Hi ha maneres de fer exercici físic, per exemple: pujar i baixar les escales enlloc d'usar

l'ascensor, anar a peu a la feina enlloc d'agafar el cotxe...

I quins beneficis per a la salut tenim per caminar cada dia mitja hora a bon ritme? Els experts coincideixen en assenyalar que disminueixen les possibilitats de patir d'infart de miocardi o un infart cerebral. S'aconsella per a gent que té els valors de colesterol i triglicèrids alts. Se sap també que l'exercici físic és beneficiós per a les persones amb diabetis tipus 2, a qui ajuda a reduir la glucèmia, així com persones que tenen hipertensió arterial. I no cal parlar de l'ajuda que significa per a la gent que té sobrepès i obesitat. Dones amb osteoporosi i amb tendència a tenir varius també han notat certa millora amb la pràctica diària d'exercici físic.

Com cada any a finals d'aquest mes L'Associació Patrimoni Artístic i Cultural de Torà organitza la Caminada Popular. Així que, a banda d'anar a passar-s'ho bé amb els amics, disfrutar de la naturalesa i les nostres contrades, ja tenen un motiu més saludable per apuntar-s'hi!

Sílvia Porta i Simó

L'equip mèdic

Agraeixo al Dr. Martínez, metge de Torà, tot el recolzament que m'ha prestat quan l'he necessitat. Sóc una persona malalta des dels dinou anys i sempre he d'estar pendent de la meua salut i sempre en mans dels metges. Ara visc a Torà i no hi tenim un gran assortiment de metges,

però jo estic molt satisfeta amb el Dr. Martínez i espero tenir-lo molts anys.

No és fàcil trobar un equip sanitari satisfactori del tot, ja que també hi ha persones dintre de l'equip amb les quals no acabes d'estar satisfeta.

De totes maneres, moltes gràcies.

Pilar Bagan

Sant Democraç

Dues dates per a la història que no hem de permetre que s'oblidin: 11 de març, gran atemptat de terror a Madrid en resposta a la participació del Govern del Partit Popular a la guerra de l'Iraq; 14 de març, el dia que ha caigut el Govern del Partit Popular en unes legítimes eleccions a Corts

generals. Com si diguéssim, la festa de la democràcia. Però, sabem d'on ve la paraula democràcia?. Doncs ve de *Sant Democraç*, màrtir i predicador.

Democraç Pérez i Martínez, així es deia, va néixer a les Terres de l'Ebre i va passar bona part de la seva vida compaginant els mitings tot preconitzant un sistema de govern basat en la

representació del poble i, a la vegada, fent de representant de comerç dedicat a la venda de betes i fils, calcetes, sostenidors i demés prenyes íntimes, fins que va arribar la moda del “*topless*” i que les senyores deixessin d’usar sostenidors, amb la qual cosa, li va baixar fins a tal punt el negoci que va haver d’abandonar la feina de representant, moment a partir del qual es va dedicar únicament a preconitzar les seves idees democràtiques.

Democraç, però, va cometre un gran error. El de conèixer i, finalment, casar-se amb una model valenciana -ja sabeu que els valencians no són de fiar- que va acceptar un suborn de part de les autoritats dictatorials del moment, que no veien amb bons ulls els predicaments de *Democraç*.

La model valenciana, doncs, va anar enverinant a poc a poc *Democraç* amb petites dosis de cicuta barrejada amb el cafè i el Whisky, que era la seva camamilla predilecta.

Quan *Democraç*, a conseqüència del verí, estava ja absolutament demacrat i sense retorn possible, encara va tenir els santíssims pebrots de compondre una cançó que deia “*Si els fills de puta volessin no veuríem mai el sol*”. Aquesta música va ser arrangada i enregistrada per en Quico Pi de la Serra sota el títol “*Fills de Buda*” per poder burlar la censura franquista.

Així, doncs, ja ho sabeu. La Democràcia la va inventar *Sant Democraç, Màrtir i Predicador*.

Ramon M. Fitó

Una tarda de costura a Sanaüja

Sempre m’he considerat un autèntic “desastre domèstic”, un “desastre de dona” d’aquelles que abans, quan es valoraven tant les qualitats femenines per la feina domèstica, s’hauria quedat “per vestir sants” o l’haurien “tornat” cap a casa. Ho confesso: No m’agrada cuinar, ni planxar, ni netejar... ni cosir. Però si, almenys, sóc capaç de cosir un botó, això és gràcies a la Paquita, que ens va deixar fa pocs mesos. Ella, amb tota la paciència i bon humor del món, intentava que una colla de nenes que llavors devíem tenir de 10 a 13 anys, adquiríssim una certa habilitat amb el fil i l’agulla. Amb mi no hi havia res a fer, a diferència d’altres “alumnes” més hàbils i avantatjades que captaven de seguida les indicacions de la Paquita a l’hora de fer un repunt, un sorgit o una vora. El que sí va aconseguir la Paquita de forma unànime, però, va ser el nostre aprecí i estimació.

Ella, a més, ens obsequiava sempre amb un poema que ens dedicava a totes i que de ben segur que moltes conservem: “*Unes nenes molt boniques / que aprenen de cosir / la Rosa, les Montserrats / la Laura i també la Noemí. / Totes elles són molt xamoses / alegres com picarols / i mentre cusen, canten i riuen / semblen talment rossinyols. / La Maria tota dolça, / la Mireia un cascabell, / la Yolanda tota seriosa / i trapassera la Meritxell. / Les dues Sílves diligents / i amb ganes de treballar, / i la Núria i la Mercè / no paren d’enraonar... i treballar. / L’Esmeralda una doneta / i amb ganes d’aprendre tant / que fins i tot a casa seva / l’àvia n’hi va ensenyant. / La Marta i la Vanessa / també aprofiten el temps, / i de la Pilar que us diria, / és la quina ha treballat més. / Són totes tan dolces i tendres / i amoroses amb mi, / que espero sempre el dimecres / per poder tornar a cosir.*”

Maria Garganté Llanes

Circuit català de sales privades a la Toranesa: fem una reflexió

Aquest circuit només és en sales privades de música de tot Catalunya, on des de fa molts anys han estat els llocs on, com a empresaris professionals, amb els seus propis esforços, mai prou reconeguts, han fet que moltes bandes musicals es desenvolupessin abans d’arribar a la seva professionalitat i popularitat.

Doncs bé, responc a l’article publicat en el

número anterior d’aquesta revista, moltes vegades la ignorància porta a una mala informació. En primer lloc, no són els pobles ni ciutats els seleccionats per a pertànyer a aquest circuit, sinó que són les sales privades d’espectacles, les que aporten un granet de sorra i esforç perquè a Torà es pugui gaudir i descobrir noves bandes musicals semiprofessionals del futur.

La Toranesa es qui va sol·licitar poder estar dins del circuit. Ens és molt gratificant i ens im-

porta molt que en el nostre poble hi pugui haver i mantenir-se tantes activitats diverses millor durant l'any. Doncs no anem a passar l'estona, pretenem que el públic assistent en els concerts valorin la qualitat musical d'aquestes bandes semiprofessionals i passin ells una estona agradable amb tot el respecte, això és el què ens importa. El circuit de sales requereix una infraestructura important com tots els espectacles del món cultural, així que amb l'esforç i la professionalitat, els concerts realitzats fins ara, ens complau a mantenir aquest circuit sempre i quan hi hagi un nombre prudencial i necessari d'assistents.

Les bandes musicals no vénen a tocar gratuïtament, com algun públic assistent es creu, per això són concerts on s'ha de pagar, amb l'excepció que algun d'ells la Toranesa ha fet l'esforç de donar invitacions als seus clients.

Reflexionem: quan passa algun ensurt esporàdic en el dia del concert, com per exemple, el petit problema tècnic de l'equip de so, malaltia o accidents dels músics, etc., normalment el que fan els músics professionals és ajornar l'acte.

Doncs bé, en els concerts cancel·lats descrits en el número anterior de la revista hi va haver la negociació rotunda de tocar o d'ajornar el concert, amb la qual cosa van incomplir el contracte musical. L'organització va tenir tot el respecte en la negativa dels músics quedant descoberta davant d'un públic que tenia ganes d'escoltar-los i no ho podrà fer un altre dia. No sé qui va perdre el respecte i la professionalitat davant d'un públic assistent i una organització que assumeix els riscos en els quals aquesta negociació va portar a un balanç negatiu. La indignació de l'organització, l'exigència d'aquests músics que van cobrar sense fer la feina.

Doncs bé, hi ha músics professionals i músics exigents sense motiu que van a passar l'estona sense consciència que qualsevol acte cultural requereix un risc per a l'organització.

Cal recordar que «Busca'n'baix» no pertany al circuit i moltes vegades ha tocat dins del Cafè sense tanta infraestructura d'equip de so, equiparable al seu nivell semiprofessional de grup. No és just, és clar.

La Toranesa

Seqüeles a Madrid

Els experts asseguren que prop de dos-cents mil madrilenys patiran seqüeles psicològiques en els propers mesos arran de l'atemptat de l'11-M. Parlem només de les persones que han viscut la tragèdia d'una forma més o menys directa, però mirant els rostres de la gent aquests dies és impossible imaginar que Madrid pugui recuperar la normalitat en molt de temps.

Hi ha moments que fins i tot es fa estrany veure un grup de joves fent broma pel carrer. Instantàniament hom pensa: de què riuen, aquests?

Des de l'11-M és com si la vida s'hagués aturat a les vuit del matí. És com si costés despertar d'un malson. Però l'infern que centenars de persones van viure a aquella hora va ser real; tan

veritable com que hi ha un grup de fanàtics pel món que consideren que tenen el poder de decidir sobre les nostres vides i sobre com enviar-nos a la mort: a través de la porta de l'infern.

El foc, la metralla és la seva manera de dir-nos que mai no viurem en pau, que se'ns castigarà per uns pecats que cap cultura religiosa no contempla. Són fills de la por i de l'odi i aquesta és l'empremta que han volgut deixar als carrers de Madrid. Esperem que ni la por, ni l'odi vencin l'esperit de solidaritat que també, per sort, ha sorgit aquests dies a Madrid. Que es tanqui la porta de l'infern i s'obri la de l'esperança perquè ben aviat comencin a curar-se les ferides d'una societat que cada matí es lleva encara trasbalsada.

Montse Oliva

Totes les cartes adreçades a l'apartat d'Opinió de LLOBREGÓS INFORMATIU han de portar les dades personals dels seus autors. Així mateix, cal que siguin escrites a doble espai i que no superin les vint línies d'extensió. LLOBREGÓS INFORMATIU es reserva el dret a escurçar-les. En cap cas es mantindrà correspondència sobre les cartes adreçades i no publicades. Es poden enviar per correu, a l'adreça electrònica llobregos@terra.es o des de la web: <http://www.llobregos.info>

Busk'n'Baix presenta el nou disc a Calaf

El passat 14 de febrer el pub Skandol de Calaf va acollir un concert del grup segarrenc, dintre del programa de promoció del seu disc «A contratemps».

El grup que està triomfant amb el seu nou treball.

VENDA - INSTAL·ACIÓ
REPARACIÓ D'ELECTRÒNICA EN GENERAL

TV-VÍDEO-AUDIO-HIFI
TELECOMUNICACIÓ
ORDINADORS
TELEFONIA

ELECTRONICA MCA

MAGÍ COSCOLLOLA ANDREU

e-mail: mca@viladetora.net

C. del Vall, 6 Tel./Fax 973473350

25750 TORÀ (Lleida)

Garrofé

Joleria

Fluvià nº 3
Guissona
Telèfon 973550320

CIRCUIT CATALÀ DE SALES

Madee

Un dels grups que actualment està tenint un reconeixement més que destacable dins el panorama musical independent del nostre país és **Madee**. Una formació que neix l'any 1998 a Cabriels (Barcelona) i que, en poc temps, ha aconseguit una projecció imparable que ha permès situar-los en el pòdium d'honor de revistes especialitzades com Rock Sound o Mondosonoro.

El dissabte 20 varem tenir el plaer d'escoltar-los en directe a La Toranesa. Era la primera vegada que els veia damunt d'un escenari i la veritat és que ho vaig disfruitar. L'actuació va ser un pèl curta, potser també perquè es va notar l'absència del segon grup, **The unfinished sympathy**, però n'hi va haver prou per descobrir el talent que tants crítics han aclamat.

El repertori va centrar-se bàsicament en el seu segon disc, "*Secret chamber*", coeditat l'any

passat per dos prestigiosos segells independents, BCore i Cydonia Records, aquest últim fundat per Ramon Rodríguez, veu i guitarra de Madee. El resultat fou una autèntica mostra de cançons delicades, que ens recorden els primers **U2**, i una hipnòtica veu que, si l'escoltes amb atenció, fa posar-te la pell de gallina. En dues paraules, pop-rock en majúscules.

Noemí Masses

CIRCUIT CATALÀ DE SALES 2004

Divendres, 9 d'abril: "SANPEDRO"

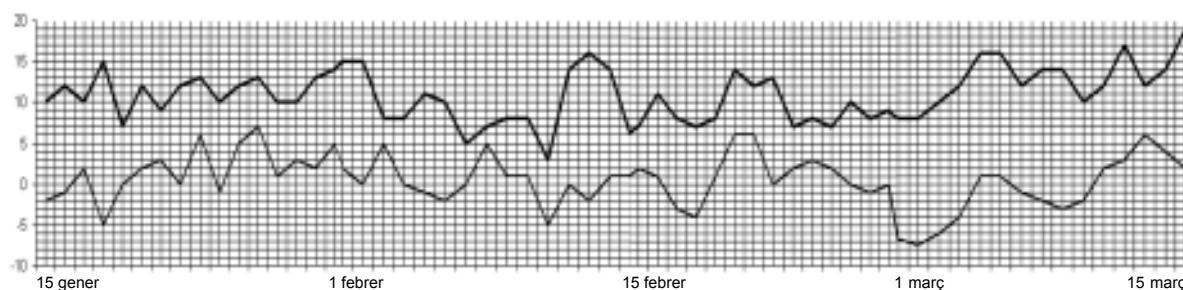
Dissabte, 14 de maig: "DANIEL HIGIÉNICO"

Dissabte, 5 de juny: "EL PAYO MALO"

Hora: 01:00 h (del dia següent)

La temperatura de 15 a 15

Un hivern irregular

Com es pot veure en la gràfica, enguany hem tingut un hivern atemperat amb glaçades comptades i puntuals, tret dels primer dies de març, en què es van registrar les més baixes temperatures, arribant a 7 graus negatius, com indica aquesta fotografia d'un panel instal·lat a Torà. Les precipitacions han estat també disperses, més concentrades en la segona meitat del mes de febrer. Pel que fa a la neu, només un dia va caure una quantitat inapreciable.

LES PLUGES

26 gener	2 litres
27 gener	1
17 febrer	9
20 febrer	1
21 febrer	7
25 febrer	8
26 febrer	20
27 febrer	4
7 març	8
14 març	3

(Dades proporcionades per **Ramon Santesmasses**)

La meteorologia al nostre record

Era el 1956 quan a tot Catalunya hi va haver una onada de fred molt forta. Avui dia encara hi ha molta gent que recorda aquell fred tan esgarriós. Al petit poble de Prades de la Molsosa hi viu el Lluís de cal Pastisser i recorda que al gener d'aquell any hi va haver la boira durant tot el mes. Degut a aquesta llarga durada de la boira, els sembrats van anar prosperant molt bé i els

pagesos estaven molt contents, però quan va arribar el febrer tot va canviar. Va marxar la boira i va començar a glaçar i glaçar fins a arribar als 18 sota zero. Els homes que treballaven al bosc van haver de plegar, els nens no podien anar a l'escola i tots els sembrats es van morir. Feia tan fred que fins i tot el càntir de l'aigua es glaçava a la vora del foc i un senyor que estava constipat es va trobar el mocador glaçat a la butxaca.

COSTUMS ANTICS DE LA NOSTRA TERRA

Abril: Anys enrere, el jovent de Torà tenia el costum de fer caramelles molt lluides. Hom diu que de les caramelles sempre en sortia un festeig de casori.

Maig: Per Santa Creu (3 de maig) es comença a fer migdiada i a donar de berenar als mossos de pagès. El bestiar del pla puja als pasturatges de muntanya i no baixa fins a Sant Miquel (29 de setembre).

Jaume Coberó i Coberó

Troba les 8 diferències

Sopa d'herbes

Busqueu, en totes direccions i sentits, deu HERBES
REMEIERES que podem trobar a la Vall del Llobregós.

F	V	Y	P	F	G	U	M	R	J	S	P	U	O	L	F	U	D	M
Q	A	Z	E	S	X	D	Y	P	L	I	J	T	E	D	W	S	E	O
T	G	B	R	F	E	O	D	E	A	V	J	I	O	E	V	N	K	M
S	W	I	R	D	F	E	R	S	M	S	K	L	H	A	T	S	S	D
E	S	T	B	A	F	U	O	P	P	O	E	U	H	A	K	L	G	D
T	C	V	C	A	M	A	M	I	L	L	A	U	J	P	I	G	O	R
F	A	L	N	E	L	A	F	G	U	O	L	J	D	E	F	O	S	A
Q	U	R	U	E	A	N	D	O	J	I	L	O	N	L	U	M	A	L
P	A	S	O	R	A	T	O	L	O	F	A	D	S	F	G	L	I	S
L	A	D	I	N	T	U	H	D	R	E	A	O	V	I	M	A	S	O
R	O	P	O	D	G	R	E	S	C	N	E	R	R	O	N	Y	A	L
L	A	M	O	J	A	I	R	D	E	S	A	T	N	O	L	E	L	S
X	I	P	R	N	H	E	N	T	L	A	M	O	R	Y	M	E	S	L
T	I	B	E	I	O	H	A	A	L	G	R	E	I	S	A	D	O	L
V	O	U	A	R	O	O	O	L	H	O	N	A	D	E	L	A	S	O
E	S	V	D	R	O	D	L	E	S	G	L	Q	U	E	T	A	L	N
P	L	M	I	R	N	Y	P	B	A	D	A	D	U	R	O	P	A	O
Q	U	E	P	A	A	T	I	A	A	S	O	L	C	A	S	O	N	F
F	R	E	K	L	G	M	T	R	O	M	A	N	I	N	H	O	P	U

CANVI DE COGNOM

- Per cas estrany el d'un amic meu que va anar a Madrid i allí li van canviar el nom i el *pillido*. Es deia Juli Vert i allí li diuen Pere Gil

Endevinalla

Collita més grossa
de res més no se'n fa.
En cull qui estima,
en té l'estudiant,
en porta qui neda
i en té l'hortolà.

SOLUCIONS

LES DIFERÈNCIES

la carbassa

ENDEVINALLA

SOPA D'HERBES
menta, espígol, camamilla,
timó, tarongina, mardix,
romaní, ruda, fonoll, orenga

Des d'aquest balcó obert, esperem la col·laboració d'aquelles persones que ens vulguin enviar els seus escrits literaris i els seus pensaments i records. L'equip de redacció valorarà cada un dels escrits i decidirà publicar el més adient. Moltes gràcies. Avui presentem aquests records que ens arriben des de Lloberola.

El «salpàs» a Lloberola

Encara era un marrec molt marrec quan vaig entrar a formar part de l'escolania del meu poble i, suposo que per manca de candidats, no varen jubilar-me fins que gairebé ja m'afaitava. Vull dir que ja era ben ganàpia. Pel cap baix vaig estar vuit anys a la plantilla dels diferents directors espirituals que durant aquells anys varen passar per la meva parròquia.

Era el més petit dels quatre escolans que hi havia llavors. Aviat només vàrem quedar dos ja que l'un va plegar per manca d'interès i a l'altre el varen despatxar perquè s'havia acostumat a xarrupar amb gran devoció el vi de dir missa que el mossèn tenia a la sagristia.

Quan vaig començar, la missa encara se celebrava en llatí. Estic parlant dels primers anys de la dècada de 1950 i recordo que em va costar

força d'aprendre de memòria tota aquella xerrameca que els escolans pronunciàvem d'esma i sense tenir ni la més remota idea del que tot allò volia dir. Era especialment difícil d'aprendre per la seva durada el «Confíteor Deo» (em confesso a Déu). Suposo que els qui havíeu fet d'escolans en aquella època em donareu la raó.

D'anècdotes d'aquells anys n'explicaria molta estona però, el que m'ha mogut a escriure aquestes ratlles ha estat el fer record d'un costum generalitzat en aquella època, sobretot en poblets rurals, i del que els més joves potser no n'heu sentit a parlar mai però que els més grans sí que ho recordareu. Es tracta del «salpàs».

Tots els que coneixeu Lloberola ja sabeu que és un poble totalment disseminat. Aleshores encara hi havia vint-i-set cases habitades, i d'aquestes només dues, a part de la rectoria i l'escola, eren a prop de l'església. Des de casa meua hi ha tres quilòmetres i mig ben complets

i no era pas, ni de bon tros, de les cases més apartades.

El dilluns, dimarts i dimecres de Setmana Santa, el mossèn i dos escolans al matí i els altres dos a la tarda, això mentre érem quatre, passàvem per totes les masies a fer el salpàs. Gairebé cada any es començava la setmana abans a causa del llarg trajecte a seguir, doncs si tenim en compte que de mitjana hi ha més de dos quilòmetres d'una casa a l'altra, resulta que com a mínim s'havia de recórrer cinquanta-cinc quilòmetres a peu, i si aquí hi afegim que tant al matí com a la tarda es començava el recorregut des de la rectoria i que jo, entre anar i tornar de casa a la rectoria ja hi tenia més de set quilòmetres, resulta que la distància a recórrer es doblava amb escreix.

Doncs bé, en arribar a la casa i provocar una sorollosa lladradissa de gossos, acostumava a sortir la mestressa que, després d'una cordial rebuda i de les corresponents carantoines als escolanets, ens convidava a entrar.

La dita mestressa, si no l'hi tenia, s'afanyava a posar damunt d'una taula un plat de sal amb una espelma clavada al mig, un gerro d'aigua i un brot de romaní o de qualsevol altra planta silvestre.

Tot seguit, els escolans enceníem l'espelma i el mossèn, que ja s'havia posat l'estola, ho beneïa tot. Llavors, en un altre plat, hi barrejava una part de sal i aigua. Amb el brot de romaní moll d'aigua beneïda, el mossèn aspergia els llindars de les portes i dels corrals i de totes les obertures que la mestressa de casa volgués, i tot seguit s'hi tirava al damunt una cullerada de sal molla amb prou força com perquè hi quedés enganxada. En algunes cases en feien posar en molts llocs i a més de la porta de casa i del corral, també en volien a les portes de l'estable, de l'hort, del rebost, als conillers, i recordo una casa que també en volien a la porta de l'armari on guardaven les llaminadures.

Alguns mossens, però, no s'avenien a posar-ne a tants llocs i deien que amb la porta de casa i, com a molt, la del corral, ja n'hi havia prou. La sal sobrant s'acostumava a donar al bestiar i amb l'aigua es regava alguna flor.

Això era un costum cristià regulat per l'antic

FOTO: ARXIU JOSEP JOUNOU

ritual romà i tenia els seus orígens en la benedicció de les llars jueves en temps pasqual.

En acabar, ens convidaven a passar al menjador de la casa on ens obsequiaven amb galetes, fruits secs, carquinyolis i d'altres llaminadures casolanes i, per descomptat, no hi mancava mai la copeta de moscatell o mistela que els escolans ens engolíem sense contemplacions tot mirant al mossèn de reüll per veure si ens deia prou.

Totes les cases pagaven aquest servei al capellà amb ous i, depenent del poder de cada casa, en donaven més o menys. La majoria en donava una dotzena però algunes en donaven una dotzena i mitja i d'altres només mitja. Per tal motiu, el mossèn portava un cistell i els escolans un cistelló que a mesura que l'anàvem omplint d'ous, hi anàvem posant palla per tal que no es copegessin però, tot i això, la trencadissa sempre era considerable. Si quan arribàvem a la rectoria la majordoma no tenia la pael·la a punt, malament rai.

El dia de pasqua, després de missa major, el mossèn ens convidava a entrar a la rectoria i ens donava un tall de mona i dues pessetes a cada escolà per cada dia que havia durat el salpàs. Jo, amb aquelles vuit o deu pessetes em sentia com un home gran que cobrava per un servei prestat, i pensava que era una llàstima que hagués de passar un altre llarg any per poder-me tornar a endrapar les llaminadures i copetes de mistela de manera «justificada».

FOTO: ARXIU JOSEP JOUNOU

Selecció bibliogràfica de la Biblioteca Municipal «Sant Jordi» de Torà

Daniel King. **Escacs. Des dels primers moviments fins a l'escac i mat.** Blume. Barcelona 2002.

Aquesta obra tracta d'un dels jocs més apassionants del món, escrit pel mestre internacional Daniel King. Es tracta d'una guia per als principiants a través de les

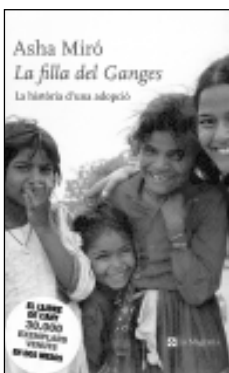
regles i els moviments bàsics, i alhora amb enigmes i consells sobre l'estratègia que ajudaran als jugadors amb més experiència a millorar el seu joc. Un complet llibre d'iniciació al joc i a la seva història, amb un text atractiu, unes il·lustracions sorprenents i un glossari i unes informacions addicionals.

Anna Bes. **El plaer de dormir. Descansar bé per viure millor.** Viena. Barcelona 2003.

L'autora, des de la seva experiència com a psicòloga docent, investigadora i assistent en diverses unitats del son, dona les claus en aquest llibre per entendre com funciona aquesta activitat vital i també per afrontar l'insomni i altres trastorns

del son, que, d'una manera crònica o esporàdica, ens afecten en algun moment de la vida pràcticament a tots. El pròleg és d'Eduard Estivill, un altre especialista en la matèria.

Asha Miró. **La filla del Ganges. La història d'una adopció.** La Magrana. Barcelona 2003.

L'Asha Miró (Nàsik, 1967) va arribar a Barcelona quan tenia set anys, procedent d'un orfenat de l'Índia. La filla del Ganges és el testimoni d'una adopció i un emotiu relat sobre la recerca de les pròpies arrels. I com ella ens diu, li van caldre set anys per transformar

el seu diari en aquest llibre. Asha Miró ha estudiat magisteri i música. Sempre ha estat interessada en moviments solidaris i d'ajuda al Tercer Món, i col·labora amb diverses ONG.

Montse Graells

Aprofitant la proximitat de Sant Jordi, la Biblioteca Municipal Sant Jordi de Torà ha preparat una sessió de contes amb en Pere Picanyol i la Mar Gascó, que formen el grup Pam i Pipa.

L' HORA DEL CONTE A LA BIBLIOTECA

DIA: 17 d'abril

LLOC: Biblioteca Municipal "Sant Jordi", Torà

HORA: 12 del migdia

Adreçat a nens i nenes fins a 11 anys, i als pares que els vulguin acompanyar

COTO DE CAÇA INTENSIVA
ENCONILLS

RAMON PORTA

Telf.: 973 473 323 - Mòbil 636 95 08 08

Els fogons del Llobregós

CONILL AMB LLENEGUES

A càrrec de Cal Bosch d'Ardèvol

Ingredients per a 4 persones: 1 conill, 1/2 kg. de llenegues, 2 cebes mitjanes, 2 fulles de llorer, 1 trosset de canyella, 2 grans d'all, 2 tomàquets madurs, 1 cullerada de postre de farina, 1 got de vi blanc, 10 ametlles torrades, 1/2 litre d'aigua, 1 pols de pebre negre, oli i sal.

Preparació: Salem el conill fet a trossos i un pols de pebre negre. Posarem una cassola al foc amb un rajolí d'oli d'oliva; quan sigui calent hi posarem el conill a trossos i anirem afegint els ingredients en el següent ordre. Primer les cebes senceres, i quan està a mig coure hi afegirem el llorer, els dos grans d'all, la canyella i el got de vi; a continuació el tomàquet i taparem la cassola. En un morter farem la picada d'ametlles, julivert i la cullereta de farina. Omplim el morter d'aigua i a la cassola.

Passada 1/2 hora a foc lent hi afegirem les llenegues fregides anteriorment. Deixarem bullir 10 minuts més amb la cassola tapada i quedarà a punt per servir. Bon profit!

VALOR NUTRICIONAL DEL CONILL

El conill pot considerar-se una carn particularment "sana" des del punt de vista nutricional, ja que els seus índex són favorables, sobretot pel que fa a la seva composició relativa d'àcids grassos poli-insaturats. Per altra banda, el conill és un herbívor i, a més a més, monogàstric, és a dir, el seu organisme no transforma els greixos, al contrari que fa la vedella o el xai. La carn de conill té entre 19.9 i 21.4 grs. de proteïnes per 100 grs. Així es col·loca entre les carns millor proveïdes de matèria proteica. Per això el conill contribueix a cobrir les necessitats de proteïnes, tant a nivell qualitatiu com quantitatiu. És molt rica en vitamines del grup B i també en vitamina E, amb propietats antioxidants i en la prevenció cardiovascular. Finalment, té una aportació calòrica variable entre 120 i 190 calories segons la peça.

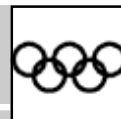
(Font: Agrodigital.com)

Restaurant Cal Bosch d'Ardèvol
Ardèvol de Pinós
Cuina: Rosa Manau
Telèfon: 973 473 212
Regentat per Rosa Manau Casals.
Especialitats: Cuina casolana i carns a la brasa.
Preu menú: 7,50 •
Diumenges carta: 12 • aproximadament
(segons comanda)

Farmàcia
MARIA FOIX MAS

Plaça del Pati, 5 - Tel. 973 473 220
TORÀ (Lleida)

MARXA PELS CASTELLS

Marxa de resistència: 51 Km per la Segarra

Amb el suport del Consell Comarcal de la Segarra i diferents Ajuntaments i entitats, s'ha celebrat, el diumenge 21 de març, la 5a Marxa de Resistència pels Castells de la Segarra. Aquesta prova no competitiva és organitzada pels Centres Excursionistes de Guissona i de Cervera i té per objecte donar a conèixer els castells de la comarca. Enguany hi ha hagut una nodrida representació de caminants del Llobregós que han efectuat el recorregut de 51 km en menys d'onze hores. Xavi S.

**Pinsos
BAGÀ, s.a.**

Fàbrica i Oficines :

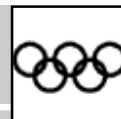
Plaça la Creu, s/n.
Tels. 973 47 30 11 - 973 47 30 86
Fax. 973 47 33 58
25750 TORÀ
(Lleida)

MERCERIA
PERFUMERIA
OBJECTES DE REGAL
CONSETERIA

CAL GUÀTILLES

Montserrat Solé Bonet

c/. Nou, 1 - Tel. 973 473 485
25750 TORÀ (Lleida)

ESPORT ESCOLAR

Imatges de les jornades dels jocs esportius escolars celebrats a Torà durant els mesos de gener i febrer de 2004 en les modalitats de tenis taula i escacs.

En aquesta activitat, organitzada pel Consell Esportiu de la Segarra, hi van prendre part 70 nens i nenes procedents de Sant Ramon, Guissona, Plans del Sió, Ribera d'Ondara, Sanaüja i Torà.

D'altra banda, un grup d'escolars del CEIP Sant Gil de Torà va participar en una trobada esportiva a Cervera, no competitiva, en la qual van practicar el bàdminton i les bitlles.

FOTO: JULIÀ ARPA

- MATANÇA
- ELABORACIÓ
- DEGUSTACIÓ

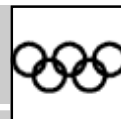
www.casamagi.com
cosco@viladetora.net

*és ben trist néixer "loci"
maleeixo el destí
que m'ha fer tan fastigós,
tan lleig, tan somno i "garri",
però sobretot, tan gustós.*

J. Vilagran 1991

QUATRE GENERACIONS AL SERVEI DEL CLIENT

Plaça de la Creu, 7 - Tel. 973 473 051 - 25750 TORÀ (Lleida)

BITLLES

Copa Generalitat de Bitlles Catalanes

S'ha iniciat la primera edició de la Copa Generalitat de Bitlles Catalanes, una competició per eliminatòries a doble partit en la qual s'han inscrit 32 participants. El Club de Bitlles Torà es va enfrontar en la primera eliminatòria amb el C.B. Sagrada Família de Barcelona. L'encontre es va disputar el dia 29 de febrer en el marc incomparable de la Plaça Gaudí de Barcelona, a l'ombra de la Sagrada Família. El reglament de joc permet disputar les dues partides el mateix dia i en el mateix camp, sempre que els dos equips hi estiguin d'acord. El Torà va accedir a jugar a camp contrari atenent que l'equip barceloní volia promocionar les bitlles en el seu barri.

En una primera partida molt emocionant els locals es van imposar per un punt (335-334). La segona partida la va guanyar el Torà amb més facilitat (345-385). El còmput global dels dos partits (680-719) va donar la victòria al C. Bitlles Torà i el passi a la següent ronda. D'aquesta eliminatòria s'ha de ressaltar la bona acollida i el bon ambient entre ambdós equips. En aquest sentit no hi faltà l'aperitiu i el cava per recuperar forces. Com a nota curiosa destacar un grup de turistes japonesos que van seguir amb molt d'interès i taffereria el partit.

Pel que fa a la lliga regular, en el moment de tancar aquesta edició el C. Bitlles Torà lidera la classificació del grup B de la primera divisió. Xavi S.

ESCACS

Escola d'escacs de Torà.

El Club d'Escacs Torà, que juga a la màxima categoria provincial, la preferent, patirà fins al final per a mantenir la categoria. En el moment de tancar aquesta edició es troba situat a mitja taula de la classificació, però només a un punt del descens.

A manca de dos jornades per finalitzar el campionat, el Balaguer gairebé té assegurat el primer lloc, mentre que un total de set equips, entre ells el Torà, hauran de lluitar per no baixar de categoria. Xavi S.

"la Caixa"

Torà
Pl. de la Creu - Av. Solsona
25750 Torà
Tel. 973 47 34 10
Fax 973 47 38 15
E-mail: pvalive@lacaixa.es

AGRIPLANT HUGUET S.L.

Reforestacions **ah**

Tallades de millora

Estassada de matolls

Tef. 938698019

FUTBOL SALA

El Torà guanya al Calaf (3-1)

El passat 13 de març el segon equip del Club de Futbol Sala de Calaf es va enfrontar a Torà amb l'equip local. El Calaf, amb un equip molt jove, no va aprofitar les ocasions de gol de les que va disposar i va perdre el partit per 3 gols a 1. Ambdós equips van fer passar una bona estona al nombrós públic que va presenciar el partit. Xavi S.

A la foto, el C.F. Sala Calaf.
D'esquerra a dreta: Pere Galán (entrenador), Sergi Soria, Jordi Roca, Jaume Botines, Joaquim Requena, Albert Esteve, Xavier Duarri, Jordi Creus, Cristófer Martínez, Joan Coletas, Joan Guixé. Absent, Jordi Riera.

El C.F. Sala Ardèvol compta amb 16 jugadors

Components del C.Futbol Sala Ardèvol que juguen en la lliga organitzada pel Consell Comarcal del Solsonès.

D'esquerra a dreta: Francesc Garcia, Lúdia (taula), Marc Closa, Marc Garcia, Marc Badia, Ramon San Emeterio (entrenador), Toni Padullés, Miquel Oliva, J. Ramon Elies, Jordi Closa, Rafel Verdés, Jordi Caselles, Josep Ferrete, Ramon Fornell, Josep Mª Pessarrodona, Jesús Cortada. Absents, Eduard Muñoz i Albert Romero.

Transports MOLINS

Serveis:

PLUMA
CISTELLA PER TREBALL D'ALÇADA
PALETISAT I VOLQUET

TORÀ
Avgda. Solsona, 25, 2n. 2a.
Tel. i Fax 973 47 35 78 - Mòbil 610 40 39 21

LLEIDA
Avgda. St. Pere, 35, 1er. 2a. - Tel. 973 24 11 20

TALLER AGRÍCOLA NOGUEROLA

Ctra. de Torà, s/n
Ardevol de Pinòs

Telèfon:

973 47 35 84

REPARACIONS

FUTBOL REGIONAL

Quatre joves del Llobregós juguen al Ponts

Fins a cinc joves del Llobregós han iniciat la temporada amb el Club de Futbol Ponts. Es tracta de Marc Simó, de Biosca, Ramon Vila, de Sanaüja, Francesc Solé i Jordi Rovira, de Torà. Aquest darrer, però, degut a una lesió al començament de temporada no ha gaudit de la confiança del seu entrenador i deixarà l'equip per reforçar el Club de Futbol Sala Torà.

El club de la Noguera està presidit per Jordi

Bernaus, mentre que Jordi Tarruella fa les funcions de Coordinador. L'equip, que juga a la segona regional, és entrenat per Jaume Brito, d'Artesa de Segre.

Iniciada la segona volta el C.F. Ponts es troba en la segona posició, molt allunyat del Trep, el primer classificat. De mantenir aquest segon lloc jugarà la promoció d'ascens a la primera regional. *Xavier S.*

FOTO: C.F. PONTS

Nous jugadors del Torà

Pel que fa al Club de Futbol Torà, s'ha reforçat amb tres nous fitxatges: l'italo-argentí Leonardo Zecchin, el chilè Mauro i l'argentí Damian Solé. L'equip s'està mostrant molt superior als seus rivals, golejant tant a casa com a camp contrari. L'ascens de categoria serà molt complicat donat que Gerb i Sort (primer i segon classificats) estan molt allunyats i tampoc no punxen. *Xavier S.*

JOLONCH MATILLAS, C.B. CENTRE COMERCIAL

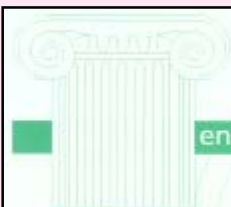

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

Ctra. d'Andorra, 14
25750 TORÀ (Lleida) Tel. 973 47 30 61
Fax. 973 47 34 36

MARBRES, PEDRES, GRANITS
LLARS DE FOC. LÀPIDES
MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
MOBILIARI PER A LA CUINA I BANY
MAQUINÀRIA. PINTURES
ELECTRODOMÈSTICS
Novetat !!
MUNTATGE DE PARETS I SOSTRES PLADUR

enguixats i decoració

FRANCO, s.l.

Disseny i muntatges en:

- * cornises
- * plafons
- * batacons
i sostres
desmuntables

c/. Baix, 17, 2n. • 25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 34 35 • Tel. Mòbil 617 283 849

CLÍNICA DENTAL TORÀ

ADULTS - NENS
TOTES LES ESPECIALITATS

CHRISTIAN TAYEDA LEMA
Professor de la Universitat de Barcelona

De dilluns a divendres de 10 a 13 h. i de 16 a 20 h
Dissabtes, de 10 a 13 h

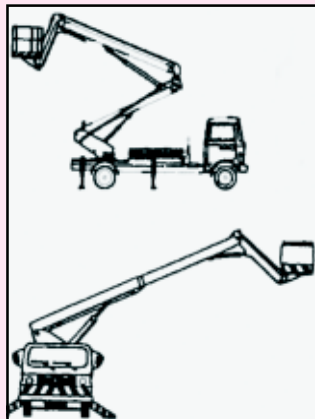
Dr. Maluqué, 1, 1er. 1a.
Telèfon 973 473 527
25750 TORÀ

Cal Batistet

PASTISSERIA ■
CROISSANTERIA ■

GRANJA ■
CAFETERIA ■

Plaça Vell-plà, 16
Telèfon 973 55 12 30
25210 GUISSONA

Electroinstal·lacions

JOAN MASANÉS BERTRAN

ELECTRICITAT, FONTANERIA, CALEFACCIÓ
SERVEI I LLOGUER CAMIÓ AMB PLATAFORMA AÈRIA

Plaça del Vall, 34. 25750 Torà

TEL-FAX: 973473200 mòbil 670881610

Taller
TORANÈS

J.A. FERRER

REPARACIÓ GENERAL
SERVEI DE GRUA PERMANENT
SERVEI DE TAXI
Ctra. Seu d'Urgell
25750 Torà (Lleida)

Telf. 973 473 080 Mòbil 607559909